

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

• י"א ניסן •

• מכתבים כלליים לחג הפסח •

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
הי' תהא שנת עין טובה - ימות המשיח
'חיים' שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאנ"ש שיחיו שברכו אותו אור ליום ג', י"א ניסן ה'תנש"א

- לאחרי תפלת ערבית -

- תרגום מאידית -

אברכם" - כפי שזה למעלה ממדידה והגבלה (מ"אני", הקב"ה עצמו) ה"ז נמשך (ברכה מלשון המשכה) לבנ"י למטה, ובאופן של "אברכם" (סתם, בלי פרטים) שזה - כל הברכות, לכאז"א מישראל ולכלל ישראל¹⁰, הן בענינים כלליים והן בענינים פרטיים, עד לפרטי פרטים.

זאת אומרת ש"ואני אברכם" כולל שני ענינים, שני קצוות: מ"אני" (הקב"ה עצמו) שלמעלה מכל מדידה והגבלה, נעשה "אברכם", ברכה והמשכה לבנ"י למטה.

ובכל ברכה והמשכה נדרשים שני ענינים: שהברכה תבוא ממקום שנעלה מההגבלות של המתברך מצ"ע (שלכן הוא זקוק לברכה), ויחד עם זאת שזה יומשך במתברך בפנימיותו, לפי ענינו וההצטרכות שלו.

ב. ברכת הקב"ה ("ואני אברכם") - ובשני הענינים: (א) ברכה שלמעלה ממדידה והגבלה, (ב) שנמשכת לכאז"א מישראל למטה - מודגשת במיוחד בתפלת וברכת משה בהתחלת מזמור צדי"ק בתהלים¹¹ - הראשון מבין "אחד

א. כשם שבתורה הסדר הוא ש"במה שסיים כו' פתח להם כו"¹ - כמו"כ צריך להיות אצל בנ"י, ש"במה שסיים" נעשה אח"כ ההמשך והתחלת ופתיחת הענין שלאחרי זה באופן של פעולה נמשכת (עד - על כל השנים כולם)².

כיון שסיימו עתה עם "ואני אברכם"³ - "פתח להם" גם בענין זה:

"ואני אברכם": הקב"ה אומר בתורה (ואין מקרא יוצא מידי פשוטו⁴), שהוא עצמו יברך את כל המברכים⁵, ובברכתו של הקב"ה - מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה⁶, בלי שום מדידה והגבלה במקום ובזמן, במילא ה"ז בא יתכף ומיד ממש⁷, ויחד עם זה "ואני

(1) ב"ר פ"ק, יא. מדרש תהלים בתחלתו.
(2) היינו, שיש בזה ב' ענינים: (א) בענין חדש זה (ש"פתח להם") ישנו המשך וכחות של הבא לפני זה (עד סיומו), (ב) שענין חדש זה מוסיף חידוש גם בהבא לפניו. ועפ"ז יומתק הטעם ש"פתח להם". במה שסיים" הקודם לו.
(3) בברכת כהנים של א' הרבנים ש', שנאמרה בהמשך לברכת אנ"ש ש"י. המו"ל.
(4) נשא ו, כו.
(5) שבת סג, א. וש"נ.
(6) להדיעה ש"ואני אברכם" לכהנים נאמר, (כהנים מברכין לישראל והקב"ה מברך לכהנים" (חולין מט, סע"א). וגם להדיעה שלישראל נאמר (כהנים מברכים ישראל והקב"ה מסכים על ידם") "ברכה לכהנים מנא ליי", "מואברכה מברכך" (לך לך יב, ג) - חולין שם.

(7) גוסס ברכה השלישית (- ודמן התורה) דברכת המזון.
(8) ובמכ"ש מברכת הכהנים, שהיא באופן ד"עד מהרה ירוץ דברו" (תהלים קמו, ו. וראה לקו"ת ס"פ קרח. ובכ"מ), עאכ"כ הברכה של הקב"ה עצמו, "ואני אברכם".

(9) תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

(10) שהרי גם להדיעה ש"ואני אברכם" לכהנים נאמר (כ"נל הערה 6, ישראל מתברכין מפי הגבורה, וא"צ לזה קרא מיוחד (ובלשון התוס' חולין שם ד"ה והקב"ה: "פשיטא דמסכים, כיון שציוה להם לברך", כמשנ"ת במ"א (לקו"ש ח"י ע' 42).

(11) ע"פ המנהג לומר בכל יום המזמור תהלים המתאים לשנות חיינו (מכתב כ"ק מו"ה אדמו"ר, נדפס ב"קובץ מכתבים" שבסו"ס אהל יוסף יצחק ע' 214). אגרות יקודש שלו ח"א ע' לא. ח"י ע' ג.

הדרגא דעתיק, ופנימיות עתיק, עד - עצמותו ית' 181 („אני“, „אני אברכם“¹⁹), ושוה יומשך ב„מעון“ (אותיות נועם²⁰), מלכות, עד ב„מעשה ידינו“, והכה על זה בא מ„תפלה למשה איש האלקים“, תפלת עשירי²¹, שמגיעה עד בעצמותו ית' 221,

ולכן מובן שזוהי ברכה שלמעלה מכל מדידה והגבלה במקום וזמן, כיון שזה בא מ„משה איש האלקים“ ובאופן ד„נועם ה' אלקינו עלינו“.

וכפי שמובן מכך שבברכה זו ברך משה את בני שתהי' השראת השכינה במשכן - „יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גוי“²³, ובאופן ד„כוננה עלינו גוי“, מחוזק באופן יסודי - בקביעות, לעד ולנצח נצחים (כמובן מהפירוש בתניא ב„שכינתא שריא“, שזהו בקביעות²⁴

עשר¹² מזמורים שמשה אמרם¹³ - שמתחיל: „תפלה למשה איש האלקים“, ומסתיים (בתפלת משה), „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו“:

ובהיותה תפלה (תפלה למשה) - וגם ברכה¹⁴ - של „משה איש האלקים“, מובן אי"כ שיש בה את הכח (דברכה מ) „אלקים“¹⁵, ע"ד (כביכול) „ואני (הקב"ה עצמו) אברכם“,

וכמודגש בתוכן התפלה והברכה, ובסיומה¹⁶ - „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו“, ש„עלינו“ - כאו"א מישראל וכלל ישראל - יהי הגילוי ד„נועם ה' אלקינו“, ש„נועם“¹⁷ (נועם עילאה) הוא

וראה גם מאמרי אדה"ו הקצרים ע' שמא - מתחילים ביי"א ניסן שנה זו אמירת מזמור צדי"ק שבתהלים.

- ביאורי רבותינו נשיאינו על פסוקי מזמור זה נלקטו ב„קובץ י"א ניסן - שנת הצדי"ק" (קה"ת, תנש"א). ועיי"ש בנוגע לכמה ענינים הבאים להלן.

(12) ראה הערה 28.

(13) מדרש תהלים ופרש"י עה"פ (צ, א). פרש"י פקודי לט, מג. ועוד.

(14) שהרי „ויהי נועם גוי“ הוא ברכת משה „שתשרה שכינה במעשה ידיכם“ - כדברי חז"ל עה"פ פקודי שם. פרשתנו (שמיני) ט, כג, „ויברך אותם משה“, „ויברכו את העם“ (פרש"י פקודי ושמיני שם. פרש"י תהלים כאן. וראה תו"ש עה"פ פקודי שם (אות לד.) וש"ג).

(15) היינו, שנוסף לזה שבתפלה וברכה זו ישנו כחו של הקב"ה, כמו בכל התפלות והברכות (של כל ישראל) שיש בהם כחו של הקב"ה (שאליו מתפללים והוא מקור כל הברכות והשפעות כו'), הרי זה „תפלה למשה איש האלקים“, ע"ד „ואני אברכם“ (כביכול), בהוספה על ברכת הכהנים (שלוהי דרחמנא - קידושין כג, ב. וש"ג).

(16) וכן בתתלתה: מעון אתה היית לנו.

(17) הבא להלן ראה ד"ה תפלה למשה - במאמרי אדה"ו אתהלך ליאונא ע' קנז. תר"ס (ע' טז). וראה גם ד"ה זה תשכ"ט ס"ב (סה"מ מלוקט

ח"ב ע' ריז"ט). - נעתקו בקובץ י"א ניסן הנ"ל אות: ו, יח, כא.

(18) ראה גם קובץ י"א ניסן הנ"ל עה"פ ויהי

נועם (אות עז ואילך). ועוד.

(19) ראה ברכת ערב יוהכ"פ (לאחרי תפלת מנחה - סה"ש תנש"א ח"א ע' 42-3). וש"ג.

(20) ל"ת וס' הליקוטים להאריז"ל עה"פ. הובא במקומות שצויינו בהערה 17.

(21) ראה חז"א קסה, ב. וראה נדרים לח, א.

(22) ד"ה תפלה למשה תר"ס ותשכ"ט הנ"ל (הערה 17).

(23) נסמן בהערה 14.

(24) ראה תניא פ"ו (י, ב), שמביא מאחז"ל (סנהדרין לט, א), „כל בי עשרה שכינתא שריא (ומוסרף בתניא): לעולם“.

וי"ל, כי התוכן בתניא שם הוא ש„צד הקדושה אינו אלא השראה והמשכה מקדושתו של הקב"ה ואין הקב"ה שורה אלא על דבר שבטל אצלו יתב' בין כו' בין בכח כו', ולכן אמרו רז"ל שאפי' אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה שרוי' כו' וכל בי עשרה שכינתא שריא לעולם“ - שמכיון „שבטחו להיות בטל ממש“ לעולם, לכן גם השראת השכינה

ג. ויש לומר יתירה מזו: הכח והאופן בו הברכות של הקב"ה נמשכות לבנ"י למטה הוא ע"י משה רבינו – הרועה נאמן של כל בני"י²⁹ (בכל הדורות³⁰), שעל ידו נמשכות כל ההשפעות לבנ"י, והוא הממוצע המחבר, "ביניכם ובין ה' אלקיכם"³¹ – (שהיותו ממוצע) יש בו משני הענינים שהוא מחברם³²,

כפי שחז"ל אומרים³³ על "איש האלקים" – "מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלקים". משה יש בו שני הענינים – הן כפי שהוא בדוגמא שלמעלה ("מחציו ולמעלה האלקים"), והן כפי שהוא בדוגמא לבנ"י למטה ("מחציו ולמטה איש"), ובהיותו בו שני ענינים אלו יש למשה הכח ד', תפלה למשה" – להוריד את הברכות של הקב"ה כפי שהם למעלה ממדידה והגבלה ("ואני אברכם")³⁴ לבנ"י

ונצחיות²⁵), ו"ושכנתי (בקביעות) בתוכם"²⁶, בתוך כל אחד ואחד מישראל²⁷.

[ויש לומר שהכח לזה בא מכך שהברכה היא מ"משה איש האלקים", שדוקא מהקב"ה בא הכח לפעול השראת השכינה באופן של קביעות ונצחיות].

ועפ"ז נמצא שב"תפלה למשה גוי" מודגשים שני הענינים הנ"ל (ב"ואני אברכם") שנדרשים בברכה: ביחד עם זה ש"תפלה למשה איש האלקים" היא ברכה שלמעלה מכל מדידה והגבלה – ה"ה ברכה שנמשכת ממשה לכאו"א מישראל, וברכה כללית – הברכה ש"תשרה שכינה במעשה ידיכם"²⁸.

עליו הוא לעולם. וראה גם תניא ספלה.

ולהעיר שבתניא ספ"א מביא מאחז"ל הנ"ל (שכל בי עשרה שכינתא שריא) בנוגע להרשע ורע לו, שבח"י טוב שבו הוא רק בבחי' מקיף עליו (שריא). ועפ"ז נמצא שהענין דשכינתא שריא הוא תמיד בכל ישראל (גם במי שאין בו בחי' טוב בגלוי), וראה לקו"ת ר"פ ראה. ד"ה ראה תשמ"ג (נעתק בקובץ י"א ניסן שנת הפ"ט אות יט). ויש לתווח זה עם משנת' בתניא פ"ו הנ"ל, ע"פ המבואר בלקו"ת (יוה"כ"פ סט, ב), שאף שהשראה היא בחי' מקיף (וראה גם אגה"ק סכ"ג. תו"א נד, ג), אעפ"כ הוא פועל פעולה בהם כו".

(25) ראה רמב"ם הל' ביהב"ה פ"ו ה"ט: קדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה. וראה לקו"ת פקודי (ה, א. ז. ב) בפירוש "משכן העדות", שעדות) הוא לשון נצחיות. וראה תהלים לו, כט: צדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד עלי', וברד"ה באתי לגני ה'ש"ת, שמשכינים בחינת שוכן עד מרום וקדוש שיהי' בגילוי למטה.

(26) תרומה כה, ח. ראה ר"ח שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים – סט, ב). אלשיך עה"פ קרוב לסופו (ד"ה עוד יתכן). של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. ועוד.

(28) וכמרומו גם ביה שהוא הראשון של ה"אחז עשר מזמורים" שאמרם משה – שב"אחד עשר" יש שני ענינים: (א) אחד שלפני (ולמעלה) מעשר, אנת הוא חד ולא בחושבן (בחי' עתיק, ב) אחד

עשר – המשכת אחד (חד ולא בחושבן) בעשר, בכל העשר ספירות, ועד בספירת המלכות (ראה ד"ה תפלה למשה תשכ"ט שבערה 17. וש"ג).

(29) ראה תניא רפמ"ב. וראה שמו"ר עה"פ (שמות ג, א) ומשה ה' רועה (פ"ב, ג"ד).

(30) דאתפשותא דמשה בכל דרא ודרא – זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט. וראה תניא פמ"ד (סג, א). ועוד.

(31) ואתחנן ה, ה.

(32) ראה בארוכה ד"ה פנים בפנים תרנ"ט (ע' קצ ואילך).

(33) דב"ר פ"א, ד. מדרש תהלים (באבער) עה"פ.

(34) והרי ציווי ה' על ברכת כהנים נאמר ע"י משה – "ידבר ה' אל משה לאמר דבר גוי" (נשא ו, כב ואילך).

ויומתק ע"פ פירוש הבחי' (עה"פ ומעשה ידינו כוננה עלינו), ש"מעשה ידינו" קאי על "נשיאת כפים שעשה אהרן ביום ההקמה, שזה לשון עלינו", היינו, שלאחר ברכת כהנים של אהרן ניתוסף בזה ע"י ברכתו של משה ש"מעשה ידינו כוננה עלינו", ע"ד ובדוגמת ההוספה ד"ואני אברכם" על ברכת כהנים שלפני זה.

(שלמעלה ממדידה והגבלה), מובן שגם אצלם צריך להיות מעין שני הענינים הנ"ל (ד"איש" וד"האלקים"),

ויש לומר, ע"פ הידוע⁴⁰ שלכא"א מישראל יש בחי' משה שבו, כמובן מדברי הגמרא⁴¹ עה"פ⁴², ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך", „אטו יראה מילתא זוטרתית, היא? אין, לגבי משה מילתא זוטרתית", וכיון ש"כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה", לכן, כשם שענינים אלו היו אצל משה, שאצלו ה"ז „זוטרתית", כך נעשה זה „זוטרתית" אצל כאו"א מישראל (אנשים נשים וטף עד סוף כל הדורות), עד שזה פועל עליו בעבודתו בפועל כהמשך הכתוב („ועתה ישראל גו'") „ללכת בכל דרכיו ולאבהה אותו ולעבוד את ה"א גו' לשמור את מצות ה' גו'".⁴³

ומזה מובן, שע"ד שאצל משה ישנם שני הענינים ד"איש" וד"האלקים" (שע"י זה ה"ה הממוצע המחבר בין הברכות שלמעלה ובנ"י למטה), עד"ז ישנו „אפס קצהו ושמין מנהו"⁴⁴ אצל כאו"א מישראל (כדלקמן), שזה נותן בו את הכח לקבל את הברכות בשלימות.

עפ"ז מובן עוד יותר, שמזמור צדי"ק „תפלה למשה" כולל את כל הברכות כולם – כיון שנוסף לזה שע"י „תפלה למשה" נמשכות כל הברכות לבנ"י למטה, ישנה בחי' משה בכל א' מישראל, ובמילא (תפלת) משה כולל את כל בני"י, ותוכן המזמור מדגיש ומשקף את (התוכן והעבודה ד)בנ"י עצמם בכל עניניהם (כיון שמשנה הוא רעיא מהימנא דכל בני"י

כפי שהם נשמות בגופים למטה (בבחי „איש").

[ובפרטיות יותר – י"ל שזהו החילוק בין „משה" ו„איש האלקים": „איש האלקים" מורה על החיבור דבחי' איש עם שם אלקים (בגימטריא הטבעי³⁵), אלקות שבערך הבריאה (והאיש הנברא), שנבראה בשם אלקים (בראשית ברא אלקים גו'³⁶). משא"כ „משה" קשור עם שם מ"ה³⁷, שם הוי"ו³⁸, שלמעלה מהבריאה].

לפי זה נמצא שהמזמור „תפלה למשה" – נוסף לזה שקאי על התפלה דמשה על בנ"י (וברכת משה לבנ"י) – הוא ענין כללי ביותר: תפלת וברכת הנשיא – משה, שכוללת את כל התפלות והברכות כולם; ע"י „תפלה למשה", נשיא ישראל, שהנשיא הוא הכל³⁹, נמשכות כל הברכות מהקב"ה למטה, בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ד. ויתירה מזו: בכדי שאצל בנ"י יקלטו בפנימיות הברכות של הקב"ה

(35) פרדס שער יב (שעת הנתיבות) פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). שעהיזה"א רפ"ו. וראה סה"ש תנשא ח"א ע' 400 (לעיל ע' 21) הערה 52.

(36) בראשית א, א.

(37) תו"ח שמות קטז, א. אוה"ת תצוה ע' א'תרה. וראה גם תו"א יתרו סח, סע"ב ואילך. מג"א צט, ג. ובכ"מ.

(38) ראה סה"מ תקס"ב ע' קלו. אוה"ת וארא ע' רג. ובכ"מ.

(39) פרש"י חוקת כא, כא (בנוגע למשה). וראה גם תנחומא חוקת כג. במדבר פ"ט, כה. וברמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו: לבו (של מלך*) הוא לב כל קהל ישראל (והרי משה ה' (נשיא, וגם) מלך – רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"א. ועוד – ראה לקו"ש ח"ט ע' 170. ושי"ט).

(40) תניא רפמ"ב.

(41) ברכות לג, ב.

(42) עקב י, יב.

(43) שם, יב"ג.

(44) תניא פמ"ד.

* וראה לקמן טעוף י"ד.

עמו"ד⁴⁹), ובחי' יעקב שבה⁴⁷, הקשורה עם שם אלקים⁴⁸ (יעקב הוא י' עקב⁵⁰, כפי שהיו"ד דשם הוי"ו⁵¹ משתלשל בבחי' עקב⁵², וידו (אותיות יו"ד⁵³) אוהות בעקב עשו⁵⁴). ומזה מתבטא החילוק בין הנשמה (משם הוי"ו⁵⁵) והגוף (משם אלקים⁵⁶), עד שמזה משתלשל כו' למטה החילוק בין „מחציו ולמטה איש" ו„מחציו ולמעלה האלקים".

כשם שביהודי ישנם שני ענינים אלו ד„משה" ו„איש האלקים" – כמו"כ הוא בעבודתו, ב„מעשה ידינו", וכמודגש בהכפל ד„מעשה ידינו" בסיום המזמור (ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו) – העבודה בעניני קדושה – „מחציו ולמעלה"; ועבודה בעניני רשות וחול (עניני העולם) – „מחציו ולמטה". ובכללות – העבודה עם עצמו (מחציו ולמעלה), והעבודה בכירור העולם (מחציו ולמטה).

ויש לומר, שהכח לפעול (ברכה והמשכה) בשני אופני העבודה – בא משה רבינו, בחי' משה שבכל א': עי"ז שיהודי יש בו את (בחי' משה, שכלולה מ)שני הענינים ד„משה" ו„איש האלקים" (נשמה וגוף), ה"ז נותן לו את הכח לעשות בשלימות – באופן ד„כוננהו" – את שני אופני העבודה, הן העבודה בעניני קדושה, והן העבודה בכירור העולם (בבחי' חולין שנעשו על

(כנ"ל), עד שבחי' משה ישנה בכאו"א מישראל), עד – ש„תפלה למשה" פועלת עליו בעבודתו בפועל (כנ"ל), משה נותן את הכח שכל הענינים דמזמור זה, מתחיל מעצם הענין ד„תפלה למשה איש האלקים", יומשכו לכאו"א מישראל.

ה. ויובן זה ע"פ הביאור בכפל הלשון (והענין) במזמור צדי"ק – כפל הן במברך (בתחלת המזמור): „תפלה (ל)משה" ו„איש האלקים", והן בהברכה עצמה (בסיום המזמור): „ומעשה ידינו כוננה עלינו", „ומעשה ידינו כוננהו"⁴⁵:

מעין הענין ד„איש האלקים", מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלקים (שנאמר במשה) – ישנו בכאו"א מישראל, בבחי' משה שבו. ובכללות – שכאו"א מישראל מתחלק לשני חלקים: נשמה וגוף, ונשמתו היא „חלק אלוקה ממעל ממש"⁴⁶, ע"ד „האלקים"; וגופו קשור עם בחי' „איש", יש ונברא.

ובפרטיות יותר – ה"ז החילוק בין „משה" ו„איש האלקים" (כנ"ל ס"ג): „איש האלקים" מורה על החיבור דבחי' איש (הגוף) עם שם אלקים (בגימטריא הטבע). משא"כ „משה" קשור עם שם מה – הוי".

ושני ענינים אלו נמצאים אצל כאו"א מישראל (בבחי' משה שבו): שתי הדרגות בנשמתו – בחי' ישראל שבה⁴⁷, שקשורה עם שם הוי"ו⁴⁸ („חלק הוי"

45) הבבא להלן ראה בארוכה סה"ש תנש"א ח"א ע' 398 (לעיל ע' 20) ואילך.

46) תניא רפ"ב.

47) ראה בארוכה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ג (וראה גם תו"א משפטים עז, רע"ב). ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך יעקב סמ"ד (ע' אקא ואילך). וש"נ.

48) ראה חז"א קעד, א: כמה דקב"ה לוימנין אתקרי הוי"ו ולוימנין אתקרי אלקים, ה"נ לוימנין אתקרי ישראל ולוימנין אתקרי יעקב. וראה לקו"ת שם. ס' הליקוטים שם ע' איק ואילך. וש"נ.

49) האוינו לב, ט.

50) ע"ה שער ג (שער סדר אצי' למהרח"ו) פ"ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו.
51) הגהות הצ"צ לתו"א ר"פ ויצא – אוה"ת שם קצב, א (בשוה"ג (ב)).
52) תו"א שם (כא, א). ובכ"מ.
53) שם וישב כט, א.
54) תולדות כה, כו.
55) ראה אגה"ת פ"ד (צג, סע"ב ואילך).
56) ראה שעה"א פ"ו (פא, רע"א).

ז. ולהוסיף, שזה מרומז גם בהכפל ד, "מזמור שיר (ליום השבת)", "מזמור כפול"⁶⁰:

החילוק בין "מזמור" ו"שיר" הוא, דמזמור הוא בכלי ושיר הוא בפה בפה⁶⁵. ובעבודה רוחנית: שיר בפה מורה על הדרגא של אור (המשפיע), ומזמור בכלי – הוא הכלי (המקבל). וע"ד החילוק בין אור הנשמה (משם הוי', "משה") וכלי הגוף (משם אלקים, "איש האלקים")⁶⁶.

ואע"פ שגם הכלי וגוף הוא, "איש האלקים", שהוא שם קדוש⁶⁷ של הקב"ה⁶⁸ – מ"מ ה"ז (כמגן) בהעלם, כיון שהכוונה היא שיהודי יגלה זאת ע"י עבודתו ("מעשה ידינו", לא נהמא דכסופא⁶⁹ ח"ו) דגילוי אור הנשמה בהגוף⁷⁰, שהנשמה שלו תפעל ותעבד את הגוף, עד שתגלה שהגוף הוא כלי לאור הנשמה, "חלק אלוהים ממעל ממש", משם הוי', וגם לגלות את המעלה שבגוף (משם אלקים) עצמו.

ועי"ז – ישנו גם הכח להעבודה לפעול בעולם (שנברא בשם אלקים),

65 לקו"ת ברכה צח, ג"ד. סידור (עם דא"ח) שער החנוכה רעז, ג.

66 ראה עד"ז במקומות שבהערה הקודמת. וראה גם שיחת שבת הגדול, ערב י"א ניסן תשמ"ט ס"ט (ס' השיחות תשמ"ט ח"א ע' 394).

67 שבועות לה, סע"א. ירושלמי מגילה פ"א ה"ט. ועוד. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב.

68 ראה חז"ג ע, ב: גופא דילהון קדישא. וראה תניא פמ"ט (סט, סע"ב ואל"ך). ס' השיחות תורת שלום ע' 120.

69 ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו ז, רע"ד.

70 להעיר, ססיום ותותם כל ספר תהלים (ד"הכל הולך אחר החיתום" – ברכות יב, א) הוא "כל הנשמה תהלל י"ה הללו" (וראה שם מח, א: איזה דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף כו'. ועוד).

טהרת הקודש⁵⁷).

ו. דוגמא לזה – מצינו בענין השבת⁵⁸: עה"פ "מזמור שיר ליום השבת"⁵⁹ (בהמשך הי"א מזמורים שאמר משה) אומרים חז"ל⁶⁰, "עיסקא דשבתא כפול". ומבואר בכ"מ⁶¹ שהכפל (דעיסקא דשבתא) הוא כנגד שתי הדרגות דמעלי שבתא ויומא דשבתא, מנוחה בערך היגיעה ומנוחה בעצם, ע"ד החילוק בין שם אלקים (אלקות בערך הבריאה), ושם הוי' (אלקות שלמעלה מהבריאה).

ועפ"ז י"ל שזהו הכפל בסיום המזמור: ביום השבת, כאשר ישנו ה, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו", נעשית שלימות כפולה [בדוגמת השלימות שנפעלת ע"י, תפלה למשה", הקשורה עם שבת]: "ומעשה ידינו כוננה עלינו" – השלימות דמנוחה בעצם, ו"ומעשה ידינו כוננהו" – גם השלימות דמנוחה בערך היגיעה בימי החול ("ויכולו השמים והארץ וכל צבאם"⁶²) [נוסף ע"ז ששבת מיני מתברכין כולהו יומין⁶³ גם על העבודה בימי החול שלאחרי זה]. ובכללות יותר: כוננהו ב"מעשה ידינו" דימי החול, "ומעשה ידינו כוננה עלינו" ביום השבת, כאשר, "כל מלאכתך עשו"⁶⁴.

57 חגיגה יט, ב. וש"ג. וראה תו"א לך יג, א. סידור שער המילה קמה, ד ואל"ך. סה"מ צ להצ"צ מצות מילה פ"ה (דרמ"צ ה, א). ועוד.

58 ראה סה"ש תנש"ח ח"א ע' 402 (לעיל ע' 123).

59 תהלים צב, א.

60 מדרש תהלים עה"פ. יל"ש עה"פ (בשלה טו, כט) ראו כי ה' נתן לכם את השבת (רמז רסא).

61 ראה שיחה שבהערה 58. וש"ג.

62 בראשית ב, א.

63 חז"ב סג, ב. פח, א.

64 מכילתא (הובא בפרש"י) יתרו כ, ט. ושור"ע א"ח סש"ז ס"ה. שו"ע אדה"ז שם סכ"א.

אלקי העולם אדון כל הארץ^{76*}, עד באופן ד, "מלאה⁷⁷ הארץ דיעה את הוי' כמים לים מכסים"⁷⁸.

ה. הענין הנ"ל ד, תפלה למשה נמצא יותר בהדגשה ובגילוי בדורנו זה כשישנו הכח של התפלות והברכות והעבודה דרבתינו נשיאינו, אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא⁷⁹, עד כ"ק מו"ה אדמו"ר נשיא דורנו, אתפשטותא דמשה שבדורנו,

ובפרט שעומדים לאחרי ארבעים שנה מהסתלקות-הילולא שלו (בשנת תש"י), כאשר "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸⁰, קאי איניש אדעתא דרבי⁸¹,

שהוא נותן את הכח לבחי' משה בכאו"א מישראל בדורנו – ובפרט ע"י הגילוי דפנימיות התורה – לגלות שהוא "משה איש האלקים", ו"ויהי נועם ה' אלקיני עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו", גילוי בחי' נועם (פנימיות עתיק), ע"י לימוד התורה, ובפרט פנימיות התורה, והעבודה דהפצת התורה והיהדות והפצת המצינות חוצה, באופן שזה פועל "כוננהו" ב"מעשה ידינו", בכל הדרגות שבוה,

החל מהעבודה עם עצמו – עי"ז שכאו"א מישראל מגלה (בכח דנשיא דורנו) שהוא שלוחו של הקב"ה, ושלוחו של אדם (העליון⁸²) כמותו⁸³ ("משה איש

ולגלות שהעולם הוא כלי לאלקות, עי"ז שהוא עושה מכל עניני העולם כלי למילוי שליחותו בעולם בקיום התומ"צ, גילוי השכינה "במעשה ידיכם" באופן של קביעות ונצחיות, עד שנעשה דירה לו (לו לעצמותו⁷¹) יתברך בתחתונים⁷², בתחתון שאין תחתון למטה ממנו⁷³.

והכח לזה בא, כאמור לעיל, מ"תפלה למשה איש האלקים", ממש רבינו, וממשה שבכל א' מישראל, שיש בו שני הענינים של "משה" ו"איש האלקים", והוא מברך וממשיך כחות (באופן של קליטה בפנימיות כנ"ל) בעבודה ד"מעשה ידינו" בשני הענינים – בגילוי אור הנשמה אור הקדושה, ובעבודה עם כלי הגוף ובידור עניני העולם, ששניהם יהיו "כוננהו", מחוזק באופן יסודי – הגילוי ד"יטוד היטודות ועמוד התכמות"⁷⁴ ר"ת הוי"75 (שלמעלה משם אלקים) במציאות העולם, שידעים ורואים ש"כל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו", והוי"75 אלקים אמת", "הוא לבדו האמת כו" [ע"ד ואמת⁷⁶ הוי' לעולם], "המצוי הזה הוא

71 המשך תרס"ו ס"ע ג. ובכ"מ – נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא הערה 32.

72 ראה תנחומא נשא טו. שם בחוקותי ג. במדבר פ"ג, ג. 1.

73 תניא פל"ו.

74 רמב"ם ריש הלי' יסוה"ת.

75 כידוע דברי ר' דוד הנגיד (נכדו של הרמב"ם), שמשנה תורה שחיבר זקנו הרמב"ם מתחיל בשם המפורש "סדר הדורות ד"א תתקכו. שם הגדולים להחיד"א מע' רמב"ם. וראה גם "פירוש" לריש הלי' יסוה"ת). – וראה בארוכה הדרן על הרמב"ם תשלי"ה סי"ז ואילך. תשמ"ח ס"ב ואילך (ס' השיחות תשמ"ח ח"א ע' 207 ואילך).

75* ירמ"י י. י.

76 תהלים קיז, ב.

*76 רמב"ם שם ה"ד-ה.

77 ישע"י יא, ט.

78 סיום וחותר ספר הרמב"ם.

79 נסמן לעיל הערה 30.

80 תבוא כט, ג.

81 ע"ז ה, ריש ע"ב.

82 ראה לקו"ת ויקרא א, ג.

83 משנה ברכות לד, ב. קידושין מא, ב.

ט. בכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בשנה זו, ה'תשנ"א, ר"ת ה' תהא שנת נפלאות אראנו:

השרש דהנהגה נסית בא משם הוי', שלמעלה מהנהגה טבעית שבאה משם אלקים (בגימטריא הטבע)⁸⁹.

הסדר הרגיל בעולם הוא ההנהגה הטבעית. אך ישנם זמנים שהקב"ה עושה נסים, מלשון „ארים⁹⁰ נסיו⁹¹“, „כמו הנס על ההרים⁹²“, שמעלה ומגלה אלקות שלמעלה מהבריאה, ומעלה ומגלה גם את הפנימיות דהנהגה טבעית (שזה בא מהקב"ה, שם אלקים)⁹³.

כפי שהי' בשנה שעברה, ה'תש"נ, ר"ת ה' תהא שנת נסים – כמדובר כמ"פ⁹⁴, ע"ד הנסים שראו או.

אח"כ ישנו חידוש נעלה יותר – „אראנו נפלאות“, כמ"ש בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה, ש"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות⁹⁵“, נפלאות אפילו

האלקים⁸⁴), שזה נפעל עי"ז שיהודי – כשלוחו של הקב"ה – מנצל את כחותיו לעבודת ה', כך שהכחות הם רק ככלי, „שליח“, כדי למלאות שליחותו ורצונו של הקב"ה, בלימוד התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה [כולל ובמיוחד הלכות שבתורה (בחי' הוי'⁸⁴ שבתורה)⁸⁵, כמו ספר הרמב"ם⁸⁶ וכיו"ב], וקיום המצוות בהידור,

וכך הוא פועל גם בעולם, שכל עניני העולם נעשים כלי למילוי שליחותו של הקב"ה;

ועי"ז שהשליח עושה את עבודתו בשלימות בצירוף עשר כחותיו – ה"ז נעשה משיח⁸⁷ (בגימטריא שליח בצירוף עשר⁸⁸), עד לגילוי של משיח בפועל, כשתהי' שלימות הגילוי „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו"י“.

(84 כלשון חז"ל „והוי' עמו שהלכה כמותו“ (ש"א טו, יח. סנהדרין צג, ב). וראה בארוכה אוה"ת יתרו ע' תתצ ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רפ ואילך. ע' רצ ואילך. המשך תרס"ו ע' תכט ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 233 ואילך.

(85 ו„אין כל הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות“ (ויק"ר ריש פ"ו, ג. וראה תו"א שמות מט, ג. תו"ח שם (יה, א.ב). וראה תשובות וביאורים (קה"ת, תשל"ה) ס"ד ס"ה*), והרי פסקי דינים הלכה למעשה הם בכלל המשנה – הל' ת"ת לאדה"ז רפ"ב. וראה לקו"ת דברים ב, סע"ב ואילך.

(86 חיבור „הלכות הלכות“ (כמ"ש הרמב"ם בהקדמתו לספרו).

(87 ובהדגשה יתירה בתינוקות של בית רבן, עליהם נאמר „אל תגעו במשיח“ (דה"א טו, כב. שבת קיט, ב).

(88 ראה בארוכה לקו"ש חכ"ט (קה"ת, י"א ניסן, תנש"א) ע' 358 ואילך. ועוד.

(89 ראה סידור (עם דא"ח) מד, סע"ב. פירוש המלות פקל"ט. המשך תרס"ו ע' קסג. סה"מ תרע"ח ע' פט. ובכ"מ. סה"מ מלוקט ח"ה ע' צד"ה.

(90 ישע"י מט, כב.

(91 פרש"י יתרו כ, יז. וראה סידור ופיה"מ שם. תרע"ח שם. הנסמן במכתב כ"ה אדר שנה זו הערה ד"ה „נס“ – אויפגעהויבן (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 886).

(92 סה"מ צ' להצ"צ עג, א) (ע"פ לשון הכתוב ישע"י ל, יז). וראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 371. וש"נ.

(93 להעיר מאוה"ת בשלח ע' תרסה: משה נק' איש האלקים שהוא איש ומושל על שם אלקים. ע"כ עושה ניסן של ישראל כי שם אלקים גימט' הטבע והנס שהוא למעלה מהטבע זהו ע"י שנקרא איש האלקים.

(94 ראה שיחות: ש"פ תולדות, ד' כסלו (סה"ש תש"נ ח"א ע' 159-60); ז כסלו; יו"ד כסלו; כ"ב אלול (שם ע' 691) – תש"נ. סה"ש תנש"א ח"א ע' 72-4. ועוד.

(95 מיכה ז, טו.

* אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ע' רמב ואילך. המו"ל.

עלינו" אפילו בההנהגה נסית (הוי"), שאפילו בההנהגה ה"שבתית" ולמעלה מדרך הטבע שלו מראה הקב"ה נסים גלויים – וכפי שכבר התחיל להראות, וממשיך להראות ביתר שאת וביתר עוז, לכל אחד ואחת, גם בחייו הפרטיים, ומעלה את בני"ו (ומעשה ידינו) למעלה ממעמדם ומצבם אפילו כשהיו בשנת נסים (שגם אז היו נעלים), ובאופן ד"ה (נפלאות) אראנו", שרואים זאת בגלוי, מראה באצבעו ואומר זה¹⁰⁰.

ולהוסיף: סדר האותיות דמספר השנה הוא (תשנ"ג), קודם נפלאות ואח"כ אראנו. אבל בני"ו (גם) שינו והוסיפו את הסדר, שיאמרו, "אראנו נפלאות" (כלשון הכתוב). ויש לומר החילוק בזה: ב"נפלאות אראנו" עיקר ההדגשה היא על הנפלאות, והנפלאות – "אראנו", רואים אותם באופן של ראי'.

וב"אראנו נפלאות" עיקר ההדגשה היא על ה"אראנו", שהקב"ה עצמו מראה באופן דראי' – את האמת והפנימיות של כל דבר, וכשזה באופן ד"אראנו" (ע"י הקב"ה עצמו) רואים (בדרך ממילא) שהכל זה – "נפלאות" (הן ההנהגה הטבעית, והן ההנהגה הנסית, הן המאורעות שבעבר והן הנפלאות שיהיו בעתיד).

עד שזה נעשה "אראנו" – הגילוי והראי' בהקב"ה עצמו, כביכול – "והיו עיניך רואות את מוריך"¹⁰¹, ראי' בעיני בשר, עד שזה חודר גם את ההנהגה הטבעית והגשמיות של יהודי¹⁰². וכאשר

בערך לנסים דיציאת מצרים⁹⁶, ז.א. שנעשית עלי' אפילו בענין ד"ארים נסי". ונוסף לזה – ה"ז באופן ד"אראנו נפלאות": הנפלאות הן בגלוי באופן שיכולים לראותם בעיני בשר. ויתירה מזו – "אראנו", הקב"ה עצמו מראה את הנפלאות, מובן א"כ שזה למעלה מכל מדידה והגבלה, וגם – שהכל מתגלה, נראית האמת והפנימיות דההנהגה טבעית⁹⁷, והגילוי הכללי דההנהגה נסית, עד – גם הגילוי ממה שלגמרי "נפלא"⁹⁸.

עפ"ז מובן, שבעמדנו ב"שנת נפלאות אראנו" – מודגשת ביותר הברכה דהקב"ה (שנמשכת ע"י, תפלה למשה איש האלקים) בכל הענינים, "ויהי נועם ה"א עלינו" – שנעשה, ומעשה ידינו כוננהו" הן בההנהגה הטבעית (אלקים), שבעיני "חול"⁹⁹ וטבע שלו נעשה "כוננהו" (עד באופן של נפלאות), ויתירה מזו – "ומעשה ידינו כוננה

96 אה"ת נ"ך עה"פ סק"ו (ע' תפוז), מוח"א בהשטות סכ"ה (רסא, ב). וראה הנסמן במכתב ה' ניסן שנה זו (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 889) הערה ד"ה ווי דער באוואוסטער פירוש.

97 שהרי גם לע"ל תהי' הנהגה טבעית והנהגה נסית* (וגם בתקופה הב' כשהי' שינוי במעשה בראשית (ראה לקו"ש חכ"ז ע' 198. ועוד), לא יתבטלו כל חוקי הטבע לגמרי, כפשוטו), ויהי' או גם החילוק בין ימי החול ויום השבת* (ביום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים גופא), וכמ"ש (ישעי' סו, כג) והי' גוי' מדי שבת בשבתו גוי', וכיו"ב – ובכל א' מהם יהי' הגילוי ד"כוננהו" ע"י הקב"ה עצמו באופן של "נפלאות".

98 ראה גם מכתב הנ"ל.

99 ראה הערה 97.

100 ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב (ד"ה זה א"ל).

101 ישעי' ל, כ.

102 וכבר הי' לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה, "כדכתיב (ואתחנן ד, לה) אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, הראת ממש בראי' חושית כו" (תניא פל"ו – מו, א), ועד

* ששרשם הוא משם הוי' ומשם אלקים, ולע"ל יהי' גם הגילוי דשם אלקים (ועד שהוי' דעכשוו יהי' אלקים לע"ל, והי' הוי' לי לאלקים (ויצא כח, כא), ויהי' גילוי שם הוי' נעלה יותר – תוי"א ואה"ת ר"פ ויצא. ועוד).

כולל - „מעדני מלך“ בעבודת ה', המשכת תענוג גם בסדר ושלמות העבודה דמלך ר"ת „מוח לב כבד“¹¹⁰, מוח שליט על הלב¹¹¹, ואח"כ ה"ז נמשך בכבד (מקור הדם¹¹², „הדם הוא הנפש“¹¹³), כך שישנו שלימות ציור ומצב האדם - שגם בזה נפעלת תוספת ברכה, מהמשכת התענוג („מעדני מלך“).

ומתגלה שכאו"א מישראל הוא בן מלך¹¹⁴ (עד „מלך“ עצמו¹¹⁵) - בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכמ"ש¹¹⁶ „וכל בניך לימודי הוי"ו, שזה קאי על כאו"א מישראל (שנכלל ב„בניך“) - וכמבואר הענין ד„כל בניך גוי“ בדרושי חתונה דכ"ק מו"ח אדמו"ר¹¹⁷; ולהיותו „בן מלך“ ה"ה מקבל „מעדני מלך“ בשלימות, שלימות התענוג.

ויש להוסיף ולקשר זה עם המאמר הידוע של הבעש"ט¹¹⁸, שכאו"א מישראל יקר אצל הקב"ה כבן יחיד שנולד להורים זקנים לעת זקנותם - דלכאורה, אינו מובן המשל ד„הורים זקנים לעת זקנותם“ על הקב"ה, ובלשון חז"ל¹¹⁹: „מי איכא זיקנא קמי“?!

ויש לומר, ע"פ הידוע ד„זקן קשור

ישנו ה„אראנו“ ב„ויהי נועם ה' אלקינו עלינו“, עד בהקב"ה עצמו, רואים שהכל (בין טבע, בין נס) הוא „נפלאות“ („כוננהו“) של הקב"ה.

י. בשנת אראנו נפלאות גופא ה"ז מודגש עוד יותר בחודש ניסן, שמורה על „נסי נסים“¹⁰³, נסים אפילו בערך לנסים (ע"ד הנפלאות דלע"ל כנ"ל),

ובחודש ניסן עצמו - לאחרי שבת הגדול, „שנעשה בו נס גדול“¹⁰⁴ (גדלות בנס עצמו), וכבר אחרי עשירי בניסן (כשה„נס גדול“ קרה בפועל, בשבת לפני פסח עשירי בניסן¹⁰⁵),

ונמצאים כבר באור ל„עשתי עשר יום“¹⁰⁶ בחודש ניסן, ה„נשיא לבני אשר“¹⁰⁶, שענינו הוא - „והוא יתן מעדני מלך“¹⁰⁷: כאו"א מישראל מתברך - עוד ברגעים האחרונים של הגלות - ב„מעדני מלך“, ענין התענוג („ויהי נועם“), ו„מעדני מלך“¹⁰⁸ דוקא - שלימות התענוג¹⁰⁹, הן בגשמיות והן ברוחניות,

שגילוי זה חדר בהגשמיות דבנ"י, כמ"ש (משפטים כד, יא) „ויהו את האלקים ויאכלו וישתו“, היינו שהגילוי דמעשה המרכבה נמשך בפנימיותם, עד שנעשה דם ובשר כבשרם (ראה תניא פ"ה).

הענין דמתן תורה נמשך בכל יום, „נותן התורה“ לשון הוה (שלי"ה כה, א. לקו"ת תזריע כג, א. מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"א ע' קעה. וש"ג), היינו שהגילוי אלקות דמ"ת ישנו בכל יום, הן בימי החול והן ביום השבת - ראה לעיל בפנים ובהערה 97.

(103) ראה ברכות נו, רע"א ובפרשי ותדא"ג מהרש"א שם.

(104) תוד"ה ואותו - שבת פז, א בשם מדרש (ראה דעת זקנים מבעה"ת בא יב, ג). טור ושו"ע אדה"ו או"ח ה'ל' פסח ר"ס תל.

(105) אלא שקבעו הנס ביום השבת - ראה נ"כ טושו"ע או"ח סת"ל. שו"ע אדה"ו שם ס"א.

(106) נשא ז, עב.

(107) ויהי מט, כ.

(108) ולהעיר ש„מלך“ בגימטריא צ'.

(109) ראה סה"ש תשמ"ז - ברכת י"א ניסן ס"א.

(110) ראה ניצוצי אורות וניצוצי זהר לח"ב קנג, א. וש"נ.

(111) חז"ג רכז, סע"א. וראה תניא פ"ב (יז, רע"א). פ"ז (כג, א). פ"ל (לה, ב). פנ"א (עא, סע"א).

(112) ראה ע"ח שער המוחין (ש"כ) פ"ה.

(113) פ' ראה יב, כג.

(114) „כל ישראל בני מלכים הם“ - שבת סז, א.

(115) „אתקריאו ישראל מלכים“ - תקו"ז בהקדמה (א, ריש ע"ב).

(116) ישע"י נד, יג.

(117) דה"ה וכל בניך לימודי ה' תרפ"ט (סה"מ קונטרסים ח"א טז, ב ואילך).

(118) כתר שם טוב הוספות סי' קלג.

(119) יבמות טז, ב.

ממדידה והגבלה, ובוזה גופא – מוסיפים יותר ויותר, "ילכו מחיל אל חיל"¹²⁹, שמבלי הבט על ההנהגה עד עתה באופן ד"גס", ו"ארים נסי", מורס לגבי הנהגתו הנסית הרגילה שלפנ"ז, ה"ה עולה מעלה מעלה באופן ד"גנפלאות" שבתורה (גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך"¹³⁰), עד "גנפלאות אראנו", ויתירה מזו – "אראנו נפלאות", שישנו לימוד התורה באופן של ראי'¹³¹, עד ראי' באלקות, בנותן התורה (והיו עיניך רואות את מוריך), וזה מביא את הגילוי ד"גנפלאות" בתורה.

ועי"ז מקבלים מדה כנגד מדה¹³² וכמה פעמים ככה מהקב"ה, ש"אראנו נפלאות" כפשוטו – הקב"ה עצמו מראה לו, באופן דמראה באצבעו ואומר זה: הנה יש לך את הנסים והנפלאות שאני, הקב"ה, נתתי לך, כמו "הורים וקנים" שנותנים ל"בן יחיד שנוולד לעת זקנותם", מבחי' עתיקא קדישא,

עד שהקב"ה עצמו נמצא בהתגלות, ובמה הוא "עסוק" כביכול (או בלי כביכול) – עם "אראנו", להראות לכאו"א מישראל, "גנפלאות", שגם מה שקרה עמו עד עתה הי' זה "גנפלאות", ועאכו"כ הנפלאות שבאים לאחר-מכן (אחרי ה"אראנו"),

ועד – הנפלאות בגאולה האמיתית והשלימה, ובאופן ד"אראנו", ולאחמ"כ – באים, "גנפלאות" נעלים יותר וכו' עד אין סוף.

עם (חכמה¹²⁰, עד עם) עתיק (יומין)¹²¹, כיון שעתיק הוא מלשון זקן (כמ"ש¹²² "ועתיק יומין יתיב גו"¹²³, פנימיות הכתר, עד עם פנימיות עתיק, עצמות התענוג (בחי' אחד עשר, חד ולא בחושבן)¹²⁴; וי"ל שהמשל הנ"ל (שיהודי הוא בן יחיד שנוולד להורים זקנים כו') מרמז איך שיהודי קשור עם בחי' זקן (עתיק) שלמעלה, שהוא דבר אחד עם עצמות ומהות¹²⁵ – ישראל וקוב"ה כולא חד¹²⁶. ולכן גם נמשך אליו (לבן המלך) "מעדני מלך"¹²⁷ – עצמות התענוג (עתיק).

ובפרט עי"ז שבנ"י הוסיפו בלימוד התורה בכלל, כולל ובמיוחד – לימוד פנימיות התורה, שעי"ז נעשה המשכת הגילוי ד"עצמות עתיק"¹²⁸ בבנ"י.

ובטח ימשיכו להוסיף בלימוד התורה ובפרט פנימיות התורה – וגם בקיום המצות בהידור – באופן שלמעלה

(120) כמאחז"ל (קידושין לב, ב), "זקן זה שקנה חכמה".

(121) ופנימיות אבא פנימיות עתיק (נסמן בקונטרס לימוד החסידות ע' 6) – ראה מקומות שבהערה 123. ד"ה ואברהם זקן תרנ"ד. ועוד.

(122) דניאל ז, ט (וראה במפרשים שם).

(123) ראה ד"ה ויעמוד העם תרנ"ה (ע' קצ ואילך). המשך תער"ב ח"ג ע' אישס ואילך. וראה המשך תרס"ו ע' רלד"ה. ועוד. ובד"ה ויעמוד שם: זקנתי הוא בחי' עתיק, דעתיק הוא ל' זקנה . . וענין הזקנה למעלה הלא ארו"ל ומי איכא זקנה קמי' קוב"ה להיות שאינו בגדר זמן וממילא אינו שייך שם ענין הזקנה. אלא הכוונה דזקנה מורה על הקדמות, והיינו ללהיות שבחי' עתיק כו'.

(124) המשך תרס"ו שם.

(125) ומרומז גם בהלשון "בן יחיד", בחי' אחד עשר, חד ולא בחושבן (ראה הערה 28).

(126) ראה חז"ג עג, א.

(127) ולהעיר גם שפנימיות עתיק הוא מלכות דא"ס (המשך תרס"ו שם).

(128) כ"ה בהמשך תרס"ו שם.

(129) לשון הכתוב – תהלים פד, ה.
 (130) תהלים קיט, יח. וראה שער האמונה פ"ס.
 (131) ראה לקו"ת צו יו, ב: "וזהו פי' אראנו נפלאות, אראנו דייקא בבחי' ראי' ממש . . שהשגתו (דהאריז"ל) הי' בבחי' ראי' כו". וראה גם שער האמונה שם.
 (132) ראה סוטה ה, ב, ט, ב. וש"נ. ווספתא סוטה רפ"ד. מדרש לקח טוב שמות ג, ו. ועוד.

ונפעל (בדוגמת (אבל בעלי' ובהוספה לגבי) כפי שהי' בעת השראת השכינה במשכן), וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם" 141 - גילוי אלקות באופן של ראי', עד שזה מוציא מהם רינה¹⁴², וגילוי כזה שגבוה יותר מפנימיות (עד ש, ויפלו על פניהם").

ויהי רצון, שעוד במעשינו ועבודתנו האחרונים ברגעים האחרונים של הגלות תהי' השראת השכינה „במעשה ידיכם“, כולל בשליחות לצדקה שיתנו עתה,

ומהכפל „תפלה למשה איש האלקים“, ישנו הכה לפעול את הכפל ד, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו“, במעשינו ועבודתנו עתה,

וישנו גם משה ואהרן עמהם - בחי' משה (ואהרן - מז' רועי ישראל¹⁴³), שבכל א' מישראל, אנשים נשים וטף,

ותיכף ומיד ממש - הקיצו ורננו¹⁴² שוכני עפר" 144, ומשה ואהרן עמהם בפשטות, נשמות בגופים, יחד עם כל בני,

ותיכף ומיד ממש - „ומעשה ידינו כוננהו“ ב, „מקדש אדני' כוננו ידיך“.

[כ"ק אדמור' שליט"א נתן לכאז"א מהנוכחים שיחיו שטר של דולר, לתנו (או חילופו) לצדקה].

יא. בכל זה ניתוסף עי"ז שנסיים עתה (כרגיל) בעשיית כאז"א מהנוכחים כאן (ועל ידם - את כלל ישראל) לשליח מצוה במצות הצדקה (ששקולה כנגד כל המצוות¹³³), וכמדובר לעיל¹³⁴ שעי"ז שכאז"א מישראל כשלוחו של הקב"ה, ינצל את עשר כחותיו בשלימות במילוי שליחותו - מביא הוא (שליח בצירוף עשר בגימטריא) משיח, ונוסף על „גימטריא“ (שהוא בהעלם¹³⁵), בגילוי חמשה, בראי' חושיית,

ותיכף ומיד ממש מוציא משיח את כלל ישראל מהגלות, „בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו“¹³⁶, בגאולה האמיתית והשלימה, והולכים לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי, „מקדש אד' כוננו ידיך“¹³⁷,

ששם ישנם בתכלית השלימות כל הברכות ד, תפלה למשה איש האלקים. . ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו" - כברכת משה (ואהרן) בנוגע להשראת השכינה במשכן, „ויברכו את העם“, „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם“¹³⁸ - שהשלימות ד, תשרה שכינה במעשה ידיכם תהי' בבית המקדש השלישי¹³⁹, „וכשיבנה - משה ואהרן יהא עמנו“¹⁴⁰,

(133) ב"ב ט, א. וראה תניא פ"ז (מז, ב).

(134) סעיף ת.

(135) וראה שעהייה"א פ"א.

(136) כמ"ש ביצי"מ ו, „כימי צאתך מארמ"צ

אראנו נפלאות" - בא י, ט.

(137) בשלח טו, יז ובפרש"י.

(138) פרשתנו ט, כג ובפרש"י.

(139) ראה גם מכתב י"א ניסן שז. (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 693.) וש"נ.

(140) תור"ה אחד - פסחים קיד, ב. וראה יומא

ה, ב.

(141) פרשתנו שם, כד.

(142) להעיר דרנה הוא בפה (זח"ג ח, ב. ושם

- ביחס לשמחה שלכל) - ראה לעיל ס"ז*.

(143) ז"ח בסופו (תיקונים קד, א). תו"א לב, ב.

לקו"ת בהעלותך כט, ג. וראה לקו"ש ח"ב ע' 643.

(144) ישעי' כו, יט.

(* וראה לקו"ת שבהערה 65: ועיין בזח"א ויצא (קמח, ב) בענין ההפרש בין שיר הלוי לבחי' וחסידי' ירננו דכהנים שהיא בחי' עליונה יותר. ועד"ז יובן מעלת בחי' שיר על בחי' מזמור.

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

מכתבים כלליים לחג הפסח

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
הי' תהא שנת עין טובה - ימות המשיח
'חיים' שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

3 **(א) מכתב כ"ה אדר ה'תנש"א**

בחודשים האחרונים התרחשו בעולם ניסים גלויים, בדרך על-טבעית. ההתרחשויות הללו פירושו, שהזמן – הכנה קרובה לביאת הגאולה. וההכנה לזה: לימוד תורה וקיום מצוות באופן של „נס” – למעלה מההרגל (טבע שני) עד כה

7 **(ב) מכתב ה' ניסן ה'תנש"א**

ניסי הגאולה האמיתית יהיו כה גדולים, עד שייחשבו כפלא וכ„נפלאות” אפילו בהשוואה לניסים של יציאת מצרים, והם יראו בגלוי לעיני כל. תפקידנו בשעה זו – להתעלות עוד ועוד, באופן של „נס למעלה מנס”, בענייני התורה והמצוות – ובזריזות

12 **(ג) מכתב י"א ניסן ה'תנש"א**

השנה קוראים ולומדים (בחוף-לארץ) במשך שלושה שבועות את פרשת שמיי. המושג „שמייני” מציין את ההנהגה האלוקית, העל-טבעית. כאשר קוראים פרשה זו שלוש פעמים רצופות, בשנה זו של „אראנו נפלאות”, יש בכך משום מתן תוקף של „חזקה לניסים ולניסי-הניסים”.

נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א

לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל

לקראת חג הפסח, ה'תנש"א

ביום ההילולא של אדמו"ר הצמח צדק ואור ליי"ד ניסן יום הולדת הרמב"ם זמן הפסח וערב שקוריט, ראשון לרגלים,

אביע איחולי וברכותי לחג הפסח כשר ושמח וכולי. וש"ק ושלום, עונג וחירות בשלמותם לכל בניי בכל מושבותיהם.

ותקיים בקשת כל אחד ואחת האנשים והנשים והטף בתוך כלל ישראל תפלת משה איש האלקים בספר נעים זמירות ישראל:

שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו, יראה אל עבדיך פעליך והדרך על בניהם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

בכהנ"ל כפליים לתושי' וכעיסקא דשבתא ודהגאולה, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

בכבוד ובברכת שבת והחג

/מקום החתימה/

(1) וילך לא. יב.

(2) תהלים צ. יד. סו. יז.

(3) לקריאת בתהלתנו (דיה ראו כי ה' נתן לכם השבת). דיה יאמר גוי' לך כהוהית (תרדע, א).

מכתבים כלליים מכ"ק אדמו"ר שליט"א

(תרגום חופשי)

ב"ה, מוצש"ק

כ"ה אדר, אור ליום ג' שהוכפל בו כי טוב
פ' ויקרא אל משה,
ה'תנשא. ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בבואנו מימי הפורים – ימים של ניסים שהראה הקב"ה, בימים ההם בזמן הזה, ובהתקרבנו אל חג הפסח – שבו אנו חוגגים את החג של „זמן חרותנו“, ומודים לה' על הניסים והנפלאות שהראה בעת יציאת מצרים –

מוצש"ק. . . אור ליום ג': ג' ימים הראשונים בשבוע הם „בתר שבתא“ (פסחים קו, סע"א).
כ"ה אדר: בו נברא העולם לדעת ר' יהושע (ר"ה יא, רע"א) שבניסין נברא העולם – תוד"ה לתקופות – ר"ה ת, א (ובנוגע לתקופות כן ההלכה – ר"ה יב, א). וראה תוד"ה כמאן מצלינן – ר"ה כז, א. שער הכוונות להאריז"ל ענין ר"ה דרוש א'. פע"ח שער ר"ה פ"ד (בכמה דפוסים – פ"ו). וראה לקו"ש חט"ז שיחה לפ' החודש ס"ד (ע' 483 ואילך), ובהערות שם. ד"ה החודש ה'תשל"ט ס"ח (סה"מ מלוטט ח"ג ע' פו). ד"ה אשה כי תזריע ה'תשכ"ה ס"ו (שם ס"ע צד ואילך. ד"ה החודש ה'תשל"ח (שם ח"ד ע' קצג ואילך).
וראה בהערות למכתב מוצש"ק כ"ה אדר ה'תשמ"ב בתחלתו (הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים – קה"ת תשמ"ו ואילך – ע' תשכב).

אור ליום: ראה מסכת פסחים בתחילתה.

ליום ג' שהוכפל בו כי טוב: פרש"י עה"פ בראשית א, ז, מב"ר פ"ד, ו (ובפרש"י שם – דגם העבר נעשה טוב). ובאוה"ת (בראשית לג, א ואילך. ועוד): בסה"מ תרנ"א ס"ע קצג ובמכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (נדפס בסה"מ ה'תש"ט ע' 19 (השני). אגרות קודש שלו ח"א ע' קלו) – מקשר זה עם מחז"ל (קידושין מ, א) טוב לשמים וטוב לבריות.

פ' ויקרא אל משה: להעיר, אשר (בפשוטן של כתובים) בא, „ויקרא אל משה“ בהמשך לס"פ פקודי שהי „בחודש הראשון גו' באחד לחודש“ (פקודי מ, יז), ר"ח ניסן. וראה מכתב עש"ק ר"ח ניסן ה'תשמ"ה הערה ד"ה זו (הגש"פ הנ"ל ע' תשמ"א).

ימי הפורים. . . חג הפסח: דגאולת פורים וגאולת פסח שייכות זל"ז, דמיסמך גאולה לגאולה (גאולת פורים לגאולת פסח) – מגילה ו, סע"ב ובפרש"י שם.

בימים ההם בזמן הזה: נוסח ברכת הנסים (והודאת „ועל הנסים“) דחנוכה ופורים.

זמן חרותנו: כן נקרא בנוסח התפלה והקידוש דחג הפסח. וראה לקו"ש ח"ז ע' 71 ואילך (הגש"פ הנ"ל ס"ע תקו ואילך).

מודים לה' על הנסים והנפלאות. . . בעת יציאת מצרים: ובלשונו הגש"פ פיסקא „לפיכך“ (מפסחים קטז, ב במשנה): להודות ולהלל כו' למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו, הוציאנו מעבדות לחרות כו'.
נסיים ונפלאות: רמב"ם הל' חמץ ומצה רפ"ז. תפלת „נשמת“. וראה מאו"א מערכת אות הנו"ן סי' כ"א (במא"א שם: כ"ב, והוא ט"ס).

הרי זהו הזמן המתאים להפנות את מלוא תשומת הלב אל הניסים והנפלאות שאירעו בימינו אלה, בימים הסמוכים לפורים שנה זו.

היו אלה ניסים גלויים לא רק לעם ישראל אלא גם לכל העמים, ועד ש, ראו כל אפסי ארץ" – הכל ראו את הניסים שהתרחשו בתקופה זו.

הניסים בימי מרדכי ואסתר, "בימים ההם", הוסתרו, כידוע, בתוך דרכי הטבע. רק לאחר שמקשרים את ראשית מלכותו של אחשוורוש עם "בשנת שלש למלכו", ועם "בשנת שבע למלכותו", ועם "חודש ניסן בשנת שתיים עשרה למלכותו", ועם הסעודות שעשתה אסתר לאחשוורוש ולהמן – כשמחברים את כל האירועים הללו לרצף אחד ולאחר שמגלים בהתבוננות מעמיקה שכל זה הוא המשך של עניין אחד – אזי מכירים בזה את יד ה'.¹

וזה אחת הסיבות שבכל המגילה (שהיא מכ"ד ספרי הקודש) לא מוזכר (בפירוש) שמו של הקב"ה – משום שגם הנס של פורים התרחש באופן של הסתר פנים, כאחד הפירושים בפסוק, "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" – שהדברים מכוונים לנס של פורים: נס שמלוּבש ומוסתר בתוך הטבע.

לעומת זאת, באירועים שקרו בחודשים האחרונים עד (אמצע) חודש אדר, התרחש נס גדול לטובת בני ישראל ולטובת העולם כולו, נס גלוי לעיני כל העמים.

* * *

על פי התנאים הטבעיים של העולם היה צפוי, שתהיה זו לא רק הכרזת מלחמה וכיוצא בזה, אלא שהמלחמה תגרור לתוכה עמים רבים ותלהט עד כדי מלחמת עולם ר"ל: אך בפועל, למעלה מדרך הטבע, לא זו בלבד שנמנעה מלחמת עולם, אלא שגם המלחמה שפרצה – שככה.

בשעה שכל הסימנים הצביעו, שיש לצפות למלחמה קשה ולהכין צבא גדול ואדיר,

ראו כל אפסי ארץ: לשון הכתוב – ישעי' נב, י. תהלים צח, ג.

כידוע: או"ת לה"מ (הוצאת קה"ת) נט, ג (בהוצאת ה"תש"מ ואילך – סימן קפב). תו"א מג"א צג, סע"ג ואילך. שם ק, א. סה"מ תקס"ה ח"א ע' שע ואילך (נוסחא שני). שער האמונה לאדמו"ר האמצעי (כ"ט, ב). ביאו"ז להצ"צ ח"א ע' שטז ואילך. סה"מ תר"ל ע' סב. ד"ה ברוך שעשה ניסים תרס"ד (קה"ת), יו"ד שבת ה'תנשא" ס"ע 18 ואילך. ובכ"מ.

בשנת שלש למלכו: אסתר א, ג.

בשנת שבע למלכותו: שם ב, טז.

חודש ניסן בשנת שתיים עשרה למלכותו: שם ג, ז.

הסעודות שעשתה אסתר: שם ה, ד ואילך. ז, א ואילך.

בכל המגילה... לא מוזכר בפירוש... שמו של הקב"ה: ראה לקו"ש חכ"א ע' 201, ובהנסמן בהערות

שם.

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא: וילך לא, יח. וראה כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סי' לב. ס' בעש"ט עה"ת ח"ב פ' וילך אות ז.

ואנכי הסתר אסתיר... שהדברים מכוונים... פורים: ראה חולין קלט, ב: אסתר מן התורה מנין, ואנכי הסתר אסתיר. ובתקו"ז תש"ט (קיד, סע"ג): אסתר הכא רמיז (האוינו לב, כ) ויאמר אסתירה פני מהם כו'.

מצוייד בכלי-נשק רבים ודווקא מהמתקדמים ביותר – הרי לאחר כל ההכנות, כפי שנהוג להיערך למלחמה ארוכה שאמורה להתמשך שבועות וחודשים – בא הניצחון בפועל בתוך זמן קצר ביותר!

הניצחון היה כל כך מופלא, שהוא מנע לא רק שפיכות דמים רבה בין אומות העולם (כפי שחששו תחילה), אלא הוא אף הביא לידי כך, שהאוייב ישחרר, ובצורה טובה, חלק משבויי המלחמה ואפילו חלק מאלה שנישבו בעבר.

– יש לנו ציווי והוראה בתורתנו: „אל תפתח פה” – להישמר מדיבורים של „מרה שחורה” – ושמכאן ולהבא יהיו רק בשורות טובות, בטוב הנראה והנגלה. –

תירה מזו: אלה היודעים את המתרחש „מאחורי הקלעים” – המודעים לפרטים הסויים רבים שאינם מגיעים לידי פרסום – משיגים עוד יותר ויותר את פלאי הניסים והנפלאות בזמן הזה, בימים האלה.

* * *

במשך השנה הזאת – עליה נתנו יהודים את השם והסימן: „היה תהיה שנת נפלאות אראנו”, ועוד קודם לכן, בסיומה של השנה שעברה, שצויינה על-ידי יהודים בסימן: „היה תהיה שנת ניסים” – הודגש פעמים רבות הקשר לדברים שחז"ל צפו מראש (בילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט), על המלחמות שיתרחשו בחלק ההוא של העולם, שהן מהסימנים המעידים שמתקרבת הגאולה האמיתית על ידי משיח צדקנו.

ולאור ההתרחשויות והניסים שצויינו לעיל, צריכה להתחזק עוד יותר ההכרה, שזהו הזמן של ההכנה הקרובה למילוי ההבטחה „והיתה לה' המלוכה”, כאשר כל העמים ישוכנעו ש„יש בעל הבית לבירה זו”, והכרה זו תביא אותם „לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד”.

ובפרט, כאמור, כאשר מתקרבים לחודש ניסן – מלשון נס – ויותר מכך, כפי

אל תפתח פה: ברכות יט, א. וש"נ. הובא להלכה ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ב. מג"א או"ח סרל"ט סק"ז. וראה גם שו"ע אדה"ז חו"מ הל' שמירת גוף ונפש ס"ב.

היה תהיה: באופן ד, בהויתתה תהא – ראה ברכות יג, א. מגילה ט, א. שם יז, ריש ע"ב. בכורות ד, ב. ובכ"מ.

היה תהא שנת ניסים: ראה כארוכה מכתב זא"ז תשרי ה'תש"נ.

והיתה לה' המלוכה: עובדי' א, כא.

יש בעל הבית לבירה זו: ראה ב"ר רפ"ט.

לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד: צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

חודש ניסן . . . נס: ראה מדרש לקח טוב עה"פ (בא יב, ב) החודש הזה לכם: ניסן שבו נעשו נסים לישראל. וראה ברכות נו, א: אקרינו הלל מצרוא (הלל שאנו קורין בפסח, רש"י) בחלמא, א"ל ניסא מתרחשי לך. ובפרש"י שם: שע"י נסים נקרא ניסן כו'. – ואף שמות החדשים עלו בידם מבלל (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב. ב"ר פמ"ח, ט) הרי נזכר ניסן וכו' במג"א (ראה לעיל הערה ד"ה חודש ניסן).

כפי שחז"ל מציינים . . . (בשתי נ"ניים) . . . נסי ניסים: ראה ברכות נו, רע"א: הרואה כו' חנינא חנניא יחננו נסי ניסים נעשו לו, ובפרש"י שם: חנינא, נונין הרבה נסים רבים. ובפרט „ניסן" דשמו גופא מורה על נסים, וכמ"ש בחז"ג מהרש"א שם בנוגע לשמות הנ"ל שבגמרא „דהשם גופי' מורה על החנות והטובה, והנונין מראין שיהי' בנס”.

שחז"ל מציינים, ש"ניסון" (בשני נוני"ם) מצביע על "ניסי ניסים" (ו"נס בתוך נס") – הרי ודאי שהקב"ה יראה ניסים גדולים עוד יותר.

ובמיוחד כאשר יהודים משתדלים, שגם התנהגותם היום-יומית בענייני יהדות: תורה ומצוות – תהיה באופן של "נס" – מרוממת יותר ויותר; שכל אחד ואחת שיחיו מתעלים ומתרוממים למעלה מהרגליהם עד עתה בלימוד התורה ובהידור בקיום המצוות, ועד לאופן של "ניסי ניסים" (לשון רבים) – התעלות למעלה ולמעלה ועוד יותר למעלה.

כפי שניתנה בזה ההוראה מיד בתחילת ה"סדרה" (מלשון סדר) של השבוע: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", על-פי ביאורו ותורתו של אדמו"ר הזקן: "מכס קרבן לה" – הקרבן צריך לבוא "מכס", מעצמכם – כלומר, "זודי נדרש לצאת מהרגליו וממגבלותיו ולהתמסר לגמרי לקב"ה".

וההתנהגות ה"ניסית" של כל יהודי, התנהגות באופן של "נפלאות אראנו" – שהדבר נראה ונגלה לעיני כל – תזרו ותחיש עוד יותר את מילוי היעוד: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", הקב"ה יקיים את הבטחתו: "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", ותיכף ומיד ממש, בגאולה האמיתית והשלימה, על-ידי משיח צדקנו.

בכבוד ובברכה להצלחה
ובברכת חג הפסח כשר ושמח

/מנחם שניאורסאהן/

נס בתוך נס: לשון חז"ל – שבת צו, א. ושי"נ. פרש"י עה"פ וארא ט, כד (משמ"ר עה"פ – פי"ב, ד).
התנהגותם היום-יומית . . . באופן של "נס": ראה בארוכה מכתב וא"י תשרי ה'תש"נ.
נס – מרוממת: ראה רש"י עה"פ יתרו כ, יז. וראה סידור (עם דא"ח) מד, סע"ב. פירוש המילות לאדהאמ"צ פקלי"ט. אוה"ת בשלח ע' תרסה. שה"ש כרך א' ע' כט. רד"ה ברוך שעשה נסים תרס"ד הנ"ל. סה"מ תרע"ח ע' פט. תרפ"ט ס"ע 203 ואילך. תרח"ץ ע' קסט. ובכ"מ.
בתחילת ה"סדרה": וראה לעיל הערה ד"ה פ' ויקרא אל משה.
כל ענייני . . . התורה . . . הפרשה . . . של השבוע: להעיר מתורת אדה"ו (היום יום" ב חשוון. ספר השיחות ה'תש"ב ע' 29 ואילך): מען בעדארף לעבן מיט דער צייט . . . מיט דער פרשת השבוע כו'.
ביאורו ותורתו של אדמו"ר הזקן: קונטרס לימוד החסידות פי"ב (נדפס גם באגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שנד). סה"מ קונטרסים ח"ב תנ, א. "היום יום" י"ב אדר שני. ובכ"מ. וראה גם לקו"ת פרשתנו ד"ה אדם כי יקריב.
כימי צאתך . . . אראנו נפלאות: מיכה ז, טו.
מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו: תהלים פט, כא. וקאי על משיח צדקנו שבא בהיסח הדעת, כמו מציאה – סנהדרין צו, א. ב"ר פכ"ט, ג.
בגאולה האמיתית והשלימה: שאין אחרי" גלות (תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטו, ב (ממכילתא עה"פ בשלח טו, א). יל"ש עה"פ (ישעי' ס, א) קומי אורי כי בא אורך – רמו תצט).
חג הפסח כשר ושמח: ראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' קצו. וראה מכתב י"א ניסן ה'תשמ"ו בסופו הערה ד"ה ושמח (הגש"פ הנ"ל ע' תתצד).

כ"ה, יום ג' שהוכפל בו כי טוב
 אור ליום ד' בו נתלו שני המאורות הגדולים
 פ' צו את אהרן ואת בניו לאמר
 אור ליום ה' ניסן שנת ה'תשנ"א, ברוקלין, נ"י.

אל בני ובנות ישראל
 בכל מקום שהם
 ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה רבה!

בבואנו מראש-חודש ניסן, אשר חל השנה בשבת פרשת „החודש“, שבה קוראים בתורה „החודש הזה לכם גו' ראשון הוא לכם לחדשי השנה“, והרי עניין זה, שמתחילים למנות את החודשים מחודש ניסן, מציין את ההנהגה הניסית, העל־טבעית,

יום ג' שהוכפל בו כי טוב: פרש"י עה"פ בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו). וראה בהנסמן במכתב כ"ה אדר שנה זו הערה ד"ה זה.

בו נתלו שני המאורות הגדולים: בראשית א, טז. חגיגה יב, א.
 פ' צו את אהרן ואת בניו לאמר: ריש פרשתנו (ו, ב). וראה אוה"ח הקדוש עה"פ: ובדרך רמו תרמוז כל הפרשה על גלות האחרון כו', עיי"ש. וראה או"ת להה"מ (הוצאת קה"ת) ריש פרשתנו (לח, א-ב). בהוצאת קה"ת ה'תש"מ ואילך – סי' קח).

שלום רב וברכה רבה: ראה אסת"ר בסופו: מדות טובות של הקב"ה כהשפע בפירוי וריבוי כו', הברכה בריבוי כו' השלום בריבוי כו', עיי"ש בארוכה.

רב . . רבה: דמעלין בקודש (ברכות כח, א. וש"נ. ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג), וכל החודש דאזלינן מיני' (ובכחו) – מרבין בשמחה (תענית כט, סע"א).

ראש-חודש . . שבת: להעיר מהצד השה שביניהם מהפטורת שבת זה (פ' החודש): שער החצר הפנימית . . יהי סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח (יחזקאל מו, א). וראה ד"ה החודש באוה"ת בא (ע' רגג. שם כרך ח ע' ב'תתקט), עטר"ת (הא' – סה"מ עטר"ת ע' קצו ואילך).
 ראש-חודש ניסן . . שבת פ' החודש: ולהעיר שפ' החודש נאמרה (למשה וגם לבני) ב"ח ניסן – ראה מכתב ר"ח ניסן ה'תשל"ז בתחלתו, ובהערות שם (הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים – קה"ת תשמ"ז ואילך – ע' עדרת).

שבת פ' החודש, שבה קוראים בתורה „החודש כו'“: מגילה כט, א ואילך. רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"כ. טושו"ע או"ח סתרפ"ה (הלכות ד' פרשיות) ס"ד.

החודש הזה . . לחדשי השנה: בא יב, ב. וראה ד"ה החודש תרכ"ו. מכתב עש"ק ר"ח ניסן ה'תשמ"ה (הגש"פ הנ"ל ע' תשס"ב), ובהערות שם.

שמתחילים למנות מחודש ניסן, מציין ההנהגה הניסית: ראה עקידה פ' בא עה"פ החודש גו' (שער לח). הובא ונתבאר באוה"ת בראשית יח, ב ואילך. וראה מכתב ר"ח ניסן ה'תשי"ג (הגש"פ הנ"ל – קה"ת תנש"א – ח"ב ע' תתטו ואילך), ובהנסמן שם בהערה ד"ה דער אָנהויב יאָר וכו'. ד"ה כימי צאתך דאחש"פ ה'תשי"ב ס"ד ואילך (סה"מ מלוקט ח"ד ע' רכו ואילך).

ובהמשך למכתב הקודם שבו הודגש כי חודש ניסן הוא זמן של ניסי ניסים, ובמיוחד בשנה זו, „היה לתהיה שנת נפלאות אראנו” –

כדאי לעמוד ביתר פירוט על משמעותם של אותם ניסי-ניסים, שמתרחשים באופן של „נפלאות אראנו”.

הפסוק אומר: „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות”. כלומר, ניסי-הניסים של הגאולה השלימה, יהיו דומים לניסים של יציאת מצרים, אשר היו אז „ניסים ונפלאות”, למעלה מדרך הטבע לגמרי. ויותר מזה: על-פי הפירוש הידוע על פסוק זה, יהיו ניסי הגאולה השלימה כה גדולים, עד שייחשבו „נפלאות” אפילו בהשוואה לניסים של יציאת מצרים.

ובזה גופא מתוסף עוד, שניסי הנפלאות הללו יתרחשו באופן של „אראנו”: אני עצמי (השם) אראה להם. וכאשר הקב"ה עצמו מראה, הרי הכול מתגלה – הן הדברים הניתנים לגילוי (נגלה), והן הדברים הנסתרים (וסתר): נגלית ונראית אז האמת והפנימיות של ההנהגה הטבעית – ההנהגה הניסית המוחלטת, ועד לדברים שהם לגמרי בגדר „נפלא”.

* * *

בחודש ניסן עצמו בא הדבר האמור (על „ניסי ניסים” ועד „אראנו נפלאות”) לידי ביטוי רב יותר בשבוע זה, כפי שהדבר מתבטא בשמה של השבת – שבת הגדול. כידוע, שמו של כל דבר בלשון-הקודש על-פי התורה, מבטא את מהותו ופנימיותו. שבת זו

מכתב הקודם: דכ"ה אדר שנה זו.

ניסן הוא זמן של ניסי ניסים: ראה בהנסמן במכתב הנ"ל הערה ד"ה חודש ניסן . . נס וד"ה כפי שחז"ל מציינים.

כימי צאתך . . אראנו נפלאות: מיכה ז, טו.

„ניסים ונפלאות”: רמב"ם הל' חמץ ומצה רפ"ז. תפלת „נשמת”. וראה מאו"א מערכת אות הנו"ן סי' כ"א (במאוי"א שם: כ"ב, והוא ט"ס).

הפירוש הידוע: אוה"ת נ"ך עה"פ סק"ז (ע' תפז), מוח"א בהשמטות סי' כה (רסא, ב). וראה שם סק"ח, מפע"ח שער כא (שער חג המצות) פ"ז (בד"ה מהר"י ז"ל). וראה ד"ה כימי צאתך דאחש"פ ה'תש"ב (סה"מ מלוקט ח"ד ע' רכה ואילך) וה'תשל"ט (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קיט ואילך). ד"ה זה דיי"א ניסן ה'תשמ"ב (סה"מ מלוקט ח"ב ע' לז ואילך).

גילוי (נגלה) . . נסתר . . ההנהגה ניסית המוחלטת: שהרי אפשר שאין מכיר הנס בכלל (נדה לא, א).

הפנימיות של ההנהגה טבעית: ראה ד"ה כימי צאתך ה'תש"ב הנ"ל סי'ג ואילך. וש"נ.

כידוע שמו של כל דבר בלשון-הקודש על-פי התורה, מבטא את מהותו: ראה לקו"א להה"מ סי' רמד (נח, ג ואילך). או"ת ד, סע"ג ואילך (בהוצאת קה"ת ה'תשמ"מ ואילך – סי' יד). – ובצפ"ע לבעל התולדות יעקב יוסף בתחלתו – בשם הבעש"ט. שהעוה"א פ"א. לקו"ת בהר מא, ג. ובכ"מ.

שבת הגדול . . משום ש,נעשה בו נס גדול": תוד"ה ואותו – שבת פז, ב בשם מדרש (ראה דעת זקנים מבעה"ת עה"פ בא יב, ג). טור ושו"ע אדה"ז או"ח הל' פסח ר"ס תל. (הגש"פ הנ"ל וראה במדור שבת הגדול בעניני חה"פ ע' תצא ואילך. תתק"ג ואילך). וראה לקו"א להה"מ סי' קכד (כט, א). או"ת ל, ב.

נקראת כך, כפי שמבארים חז"ל, משום ש„נעשה בו נס גדול“ – לא סתם נס, אלא נס גדול, באופן ברור וגלוי לכול.

* * *

כל ענייני עם ישראל ויהדות קשורים עם התורה, ובוה גופא – עם הפרשה, ה„סדרה“ (מלשון סדר) של השבוע. ואכן, מוצאים אנו רמז בולט לכלל האמור לעיל בתחילתה (ובשמה) של פרשת השבוע – „צו את אהרן“:

המעלה הגדולה שבה הצטיין אהרן כהן גדול, באה לידי ביטוי בלשון הידוע של המשנה: „הוי מתלמידי של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. זו אהבתו הבלתי מוגבלת של אהרן לכל יהודי, אפילו ליהודי פשוטים ביותר, הנקראים „בריות“, שכן מעלתם היחידה היא היותם כרואיו של בורא העולם. גם יהודים אלה אהרן „מקרבן לתורה“ – הוא מקרב ומרומם אותם אל התורה. לא שהוא „מקרב“ ו„מוריד“ חס ושלום את התורה אליהם – על-ידי עשיית פשרות ועל-ידי שמגלים להם ונותנים להם ללמוד ולקיים רק חלקים מצומצמים מהתורה ומהמצוות – אלא הוא מקרבם ומעלה אותם אל המקום האמיתי ואל האור של התורה, כך שהם נהיים קשורים עם השלימות המוחלטת והבלתי-מוגבלת של התורה.

כל זה מצביע על אמיתיותן של רגשות האהבה של אהרן הכהן לכל אחד מישראל: אהבה אמיתית אינה יודעת מידה וגבול, שלכן היא חובקת גם את היהודים שבמדרגת „בריות“; והיא גם גורמת, שיהודי זה יתעלה למעלה ממגבלות ה„מציאות“ שלו ויתקרב לתורה.

– בזה מובן הטעם הפנימי לכך שהוראה זו הוכנסה ל„דבר המשנה“ שכן „משנה“ יש בה כח זה להעלות את לומדיה מעל כל מגבלותיהם (כפי שהדבר מתבטא בלשון חכמיה ז"ל: „אין כל הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות“).

ולכן, כאשר אדם מישראל לומד את ההוראה הנ"ל במשנה – ועל-ידי לימוד התורה

לא סתם נס: כהלשון בשו"ע המחבר שם: „מפני הנס (סתם) שנעשה בו“. – נתבאר בהגש"פ שם ע' תצא הערה 3.

כל ענייני . . . התורה . . . הפרשה . . . של השבוע: להעיר מתורת אדה"ז („היום יום“ ב חשוון. ספר השיחות ה'תש"ב ע' 29 ואילך): מען בעדאָרף לעבן מיט דער צייט . . . מיט דער פרשת השבוע כו'. בשמה של פרשת השבוע: שבו מתבטא וכו' כל הפרשה – ראה לקו"ש חכ"א ע' 250, ובהנסמן שם הערה 2.

פרשת השבוע – צו את אהרן: כן נקראת פ' זו ברמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. ובסדר תפלות כל השנה בסופו. אבודרהם סדר הפרשיות וההפטרות. ובכ"מ.

הוי מתלמידי של אהרן כו': אבות פ"א מ"ב. וראה בארוכה אבות דר"פ פ"ב.

פשוטים ביותר . . . „בריות“: תניא פרק לב.

לא שהוא מקרב . . . את התורה אליהם: ראה לקו"ש ח"ב ע' 316. חט"ו ע' 198.

שמגלים להם . . . רק חלקים מצומצמים מהתורה כו': ראה לקו"ש ח"ב ע' 357 ואילך.

אין כל הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות: ויק"ר ריש פרשתנו (פ"ז, ג). וראה תוי"א שמות מט, ג.

ת"ח שם (יח, א.ב). ובכ"מ. וראה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"ד ד' ס"ה.

וע"י לימוד התורה נוצר „יחוד נפלא“ כו': תניא פ"ה. וראה גם שם פכ"ג.

נוצר, "יחוד נפלא" הלומד ושכלו ודברי התורה שהוא לומד, ועד ל"יחוד נפלא" עם נותן התורה, ש"כתב" ו"נתן" את עצמו בתוך התורה ("אנא נפשי כתבית יהבית") – הרי אז מקבל הלומד את הכח הבלתי-מוגבל הזה כדי ליישם בפועל הוראה זו של "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". –

* * *

הציווי לאהרן הכהן בפרשתנו מיוחד בכך שהוא נאמר בלשון "צו". חז"ל מפרשים זאת: "אין צו אלא לשון זירזו מיד ולדורות".

זריזות זו של "צו", "מיד ולדורות", מורה על הנתינת-כח הבלתי-מוגבלת שהקב"ה מעניק, הן בהווה ("מיד") והן בעתיד ("לדורות"):

"מיד" – אין לאדם שום הפרעה ואף לא עיכוב מלמעלה את הציווי מיד, מאחר שהוא שקוע בזה לגמרי, עד שזה ממלא את כל חייו, מכל צד ופינה:

"ולדורות" – הדבר נקבע תיכף ומלכתחילה באות אופן של זריזות, שהוא פועל בקרב הדורות הבאים – דורות, לשון רבים; וכאשר ישנה "חזקה" של שלושה דורות, נעשה הדבר נצחי לכל הדורות. כמאמר חז"ל: "התורה מחזרת על אכסניה שלה" – כאשר יש שלושה דורות של לומדי תורה, נעשית שם ה"אכסניה" על התורה ("אכסניה שלה"), המקום שבו היא קיימת לעד.

* * *

הדברים האמורים לעיל צריכים לשמש גם הוראה בעבודת השם, במעשה (ועד ל"סוף מעשה"):

אין די בכך שהתנהגותו של יהודי בענייני התורה והמצוות תהיה באופן של "נס" – מרוממת, נעלית יותר מההרגל עד כה בלימוד התורה ובהידור בקיום המצוות: אלא עליו לעלות בזה בהתמדה מעלה ומעלה: כאשר ההתנהגות החדשה, המרוממת, נעשית אצלו להרגל (הרגל נעשה טבע), הוא נדרש שוב להתעלות לדרגה גבוהה עוד יותר של "נס", ובזה גופא – "נס בתוך נס", עד שהוא מגיע ל"נס גדול" האמיתי, הקשור ב"גדול הוי' ומהולל מאד".

אנא נפשי כתבית יהבית: שבת קה, א (כגירסת הע"י). יל"ש עה"פ יתרו כ, ב. וראה לקו"ת שלח מח, סע"ד. אוה"ת יתרו ע' תתקא. ובלשון המדרש (שמור' רפ"ג): מכרתי לכם תורתי ככיכול נמכרתי עמה. וראה תניא פמ"ז (סז, א).

אין צו אלא לשון זירזו מיד ולדורות: תו"כ (הובא בפרש"י) ריש פרשתנו. וראה אוה"ח הק' ואו"ת לה"מ דלעיל בתחילת המכתב הערה ד"ה פ' צו.

התורה מחזרת על אכסניא שלה: ב"מ פה, א.

במעשה: שהוא העיקר – אבות פ"א מ"ז. תקו"ז תנ"ב (פז, סע"א). ת"ס (צג, ב). ת"ע (קלג, ב). קלד, א). הרגל . . טבע . . ודרגה גבוהה עוד יותר של "נס": להעיר מבר' (פנ"ט, ה) משה ניסן של ישראל . . ומי הוא ניסו של משה הקב"ה, וראה לקו"ש ח"ז ע' 225 ואילך.

הרגל נעשה טבע: תניא פמ"ד (סג, ב). וראה גם שם ספ"ד. פט"ו (כא, א). שבילי אמונה נתיב ד שער ב. שרית הרמ"ע מפאנו סל"ו.

נס בתוך נס: לשון חז"ל – שבת צז, א. וש"נ.

ויהי רצון, שכל אחד ואחת יפעלו בכל האמור באופן של זריזות, מיד ולדורות, שאז מתקיים בפועל ה"גדול הוי' ומהולל מאד" – גדלותו של הקב"ה תגלה ברור לעין כל, באופן שהקב"ה הוא „מהולל מאד“.

עד ש„ברוך ה' לעולם אמן ואמן“ – הדבר יורד ונמשך ופועל בעולם ולתמיד, לנצח נצחים.

וכל אחד ואחת מתברכים בתפילה, תפילת משה: „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גוי“ – „יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם“, שהשכינה שורה בו, ובכל ענייניו, עד במעשה ידיו, ועד ב„סוף מעשה“ – ב„חלקו בעולם“.

וזה נעשה ההכנה, מתוך שמחה וטוב לבב, לבניין בית-המקדש השלישי, שיהיה בניין נצחי, מעשה ידיו של הקב"ה, „מקדש אדני כוננו ידיך“ – בפועל ממש, בגאולה האמיתית והשלימה.

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור
ולחג הפסח כשר ושמש
ומתוך שמחת לבב

/מנחם שניאורסאהן/

גדול הוי' ומהולל מאד: תהלים מה, ב.

ברוך . . ואמן: תהלים פט, גג – סיום וחותם ספר שלישי שבתהלים.

תפילת משה . . שתשרה שכינה במעשה ידיכם: תר"כ (ר"פ שמיני טו) פרש"י שם ט, כג. ובפ' פקודי לט, מג. וראה לקו"ש חיי"א ע' 169 ואילך. וראה גם פרש"י עה"פ תהלים כאן.

ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גוי: תהלים צד"ק, יז. וראה מדרש תהלים עה"פ (י"ז, א), שמזמור זה בתהלים הוא אחד מ„אחד עשר מזמורים (ש)אמר משה“ כו'. פרש"י עה"פ תהלים שם, א. פקודי שם.

ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר ב„קובץ מכתבים“ שבסו"ס תהלים אהל יוסף יצחק ע' 214). אגרות-קודש שלו ח"א ע' לא. ח"י ע' גג. וראה גם מאמרי אדמו"ר הקצרים ע' שמא) – יותחל ב"א ניסן שנה זו אמירת מזמור צד"ק שבתהלים.

בית-המקדש השלישי . . בניין נצחי, מעשה ידיו של הקב"ה: זהר ח"א כה, א. ח"ג רכא, א. תקו"ז תיקון ה.

מקדש אדני כוננו ידיך: בשלח טו, יז. וראה פרש"י עה"פ. פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. תוד"ה אין – שבועות טו, ריש ע"ב. ועוד.

ולחג הפסח כשר ושמש: ראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' קצז.
שמחת לבב: שני חללי הלב מלאים וחדורים שמחה.

ב"ה, יום שלישי שהוכפל בו כי טוב,
 פ' ויהי ביום השמיני
 י"א ניסן, נשיא לבני אשר התנשא,
 ברוקלין, נ"י.

אל בני ובנות ישראל
 בכל מקום שהם
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך לנאמר באיגרות הקודמות, על כך שייחודה של שנה זו – שנה של „הזיה
 תהיה שנת אראנו לפלאות” – בא בהדגשה רבה יותר בחודש ניסן, מאחר שהניסים
 וניסי-הניסים (ניסן) מופיעים אז באופן של נפלאות, ויותר מזה – אראנו (נפלאות) –
 מתאים ביותר אפוא לעמוד על נקודה נוספת בייחודה של שנה זו ושייכותה לחודש
 ניסן:

כבר בתחילת השנה צויין כמה פעמים, ששנה זו מצטיינת ב„קדושה משולשת”.
 כלומר, רבים מענייני הקדושה של השנה הזאת מופיעים שלוש פעמים באופן של „חזקה”
 „בתלתא זימני הוי חזקה”.

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב: פרשיי ע"פ בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו). וראה בהנסמן במכתב כ"ה
 אדר שנה זו הערה ד"ה זה.

פ' ויהי ביום השמיני: ראה להלן בהמכתב. וראה הערות למכתב י"א ניסן התשמ"ה בתחלתו (הגש"פ
 עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים – קה"ת תשמ"ו ואילך – ע' תשסז).

י"א ניסן, נשיא לבני אשר: ראה שר"ע אדה"ז או"ח הל' פסח סתכ"ט ס"ט: בא' בניסן התחילו הנשיאים
 להקריב את קרבניהם לחנוכת המזבח נשיא אחד ליום עד י"ג בניסן, וכל נשיא ביום שהקריב קרבנו ה' יום
 טוב שלו כו'. ושם סט"ו: נוהגין מר"ח ואילך לקרות פ' הנשיא שהקריבו בו ביום כו'. והקריב קרבנו ע"ש
 הבחירה שבחר הקב"ה בישראל מכל האומות – במדב"ר פי"ד, יו"ד. וראה ד"ה ביום עשתי עשר יום ד"א
 ניסן התשל"א (סה"מ מלוקט ח"ג ע' צט ואילך). – וראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' שכג-שכה. שם ע' תיט.
 נשיא לבני אשר: ש, הוא יתן מעדני מלך" (ויחי מט, כ) – ר"ת מוח לב כבד (על הסדר דמוח שליט על
 הלב) – ראה ניצוצי אורות וניצוצי זהר לזח"ב קנג, א. וש"נ.

באיגרות הקודמות: דכ"ה אדר ואור ליום ה' ניסן שנה זו. – ולהעיר שמכתב הנוכחי הוא מכתב השלישי
 שנכתב השתא בקשר לחה"פ הבע"ל.

צויין כמה פעמים: ראה בארוכה מכתבים כללים לר"ה שנה זו (דמוצ"ש ח"י אלול, מוצש"ק כ"ה אלול
 וג' סליחות – התש"נ: וא"ו תשרי התנשא).

בתלתא זימני הוי חזקה: ב"מ קו, ריש ע"ב. וראה גם יבמות (סד, ב) ובירושלמי שם (פ"י ה"ו). סנהדרין

פא, ב.

השנה החלה מיד ב„חזקה“ של שלושה ימי קדושה רצופים (כאשר שני ימי ראש-השנה, ה„ראש“ של השנה, הובילו מיד אל יום השבת-קודש); אחר-כך נשנתה „חזקה“ זו (בחוף-לארץ) פעמיים נוספות בחודש תשרי (בימים הראשונים והאחרונים של חג הסוכות). כך שבמשך חודש תשרי (החודש הכללי) היתה „חזקה“ בתוך „חזקה“.

לאחר מכן חזרה תופעה זו על עצמה ב„ראש השנה לחסידות“ – חג הגאולה של רבנו הזקן, י”ט-כ כסלו – וכן בימי השמחה של פורים.

משמעותה של „חזקה“ (מלשון חזק; תוקף) היא, שבשלוש הפעמים (של קביעת דבר-מה או של היותו חוזר ונשנה) חלה בדבר קביעות, ויש ביטחון ותוקף שכך הוא יישאר.

ובזה מתבטאת ההוראה והנתינת-כח של ה„שנה משולשת“ – שעניני קדושה, תורה ומצוות, מתחזקים השנה וחוזרים בכל המציאות, כך שהם מותירים השפעה נמשכת גם על העתיד.

* * *

בחודש ניסן (שהוא „ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה“) הנוכחי מתבטאת „חזקה“ זו של קדושה בקריאת התורה בראש החודש:

חודש ניסן, אשר ראשו (ראש-חודש, ה„ראש“ של החודש) חל השנה בשבת פרשת החודש – החל בקריאה משולשת, בשלושה ספרי-תורה – הקריאה של פרשת ויקרא, של ראש-חודש ושל פרשת החודש.

אחר-כך, במשך החודש, נשנית ונקראת (וגם נלמדת) אותה פרשה („סדרה“), פרשת שמיני, במשך שלושה שבועות רצופים (החל ביום שמיני לחודש, בקריאת התורה שבת-פילת מנחה של שבת הגדול, ועד סוף החודש, בשבת כ”ט בניסן – בחוף-לארץ).

ראש-השנה, ה„ראש“ של השנה: לקוית דרושים לר”ה נח, אי.ב. עטרת ראש שער ר”ה בתחלתו. המשך וככה תרל”ז (ע’ קכח). רד”ה החודש תרנ”ד (סה”מ תרנ”ד ע’ קלא), תרס”ו (המשך תרס”ו ע’ קנו), תרע”ח (הב’ – סה”מ תרע”ח ס”ע רכד). ובכ”מ.

תשרי (החודש הכללי): ראה אהלי”ת סוכות ע’ איתשנו. סה”מ תרנ”ד ע’ לו. ה”תש”ב ע’ 49. ובכ”מ. ראש השנה לחסידות... י”ט-כ כסלו: מכתב כ”ק אדמו”ר (מהורש”ב) נ”ע – נעתק ב„היום יום“ יט כסלו. אגרות-קודש שלו ח”א ע’ רנט. וש”נ.

בחודש ניסן... מתבטאת „חזקה“ זו של קדושה בקריאת-התורה: להעיר, אשר בתשרי הו”ע „בחר הקב”ה בעולמו“ (שמו”ר פט”ו, יא), וי”ל שלכן הקדושה המשולשת או היא בזמן – שלשה ימים: ובניסן הו”ע „בחר ביעקב ובניו“ (שמו”ר שם), ולכן עניני ה„חזקה“ שבחודש ניסן הם ביחס לתורה: קריאה משולשת בג’ ספרי תורה, וקריאת פ’ שמיני במשך ג’ שבועות.

ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה: בא יב, ב. וראה ד”ה החודש תרס”ה (סה”מ תרס”ה ס”ע קט ואילך), אעת”ר (סה”מ אעת”ר ע’ נו ואילך), עטר”ת (הב’ – סה”מ עטר”ת ע’ שכג ואילך). ועוד. ה„ראש“ של החודש: לקוית דרושים לר”ה שם נח, סע”א. עטרת ראש שם (ג, ב). המשך וככה תרל”ז (ע’ קכח). ובכ”מ.

שבת פ’ החודש... קריאה משולשת, בשלושה ספרי-תורה: רמב”ם הל’ תפלה פ”ג הכ”א. וראה בארוכה קונטרס משיחת ש”פ ויקרא, פ’ החודש שנה זו.

הרוממות המיוחדת של „ויהי ביום השמיני“, שהוא „יום שמיני למילואים“ (היום השמיני של חנוכת המשכן), מתבטאת בכך, ש„היום ה' נראה אליכם“ – „להשרות שכינתו במעשה ידיכם“ – ביום זה החלה השראת השכינה בהמשכן („שרתה בו שכינה“).

דבר זה בא לידי ביטוי גם במספר „שמיני“: העולם נברא בשבעת ימי בראשית (ששת ימי הבריאה והשבת שהביאה מנוחה לעולם – שלמות בבריאה). משום כך נקבע מבנה הזמן של העולם במחזורים של שבעה ימים (וכך גם במחזורי „שמיטה“ של שבע שנים). המספר „שבעה“ מורה אפוא על ההארה האלוקית שמצטמצמת בתוך הבריאה. אך „שמיני“ מורה על הגילוי האלוקי שלמעלה מהבריאה.

וכאשר פרשת שמיני נקראת השנה במשך שלושה שבועות, מתוספת המעלה המיוחדת של „חזקה“ ונצחיות בעניין זה של „שמיני“ – השראת השכינה (אותו גילוי אלוקי שלמעלה מהעולם):

השראת השכינה שנתחדשה ב„יום השמיני“, לא היתה התגלות אלוקית חד-פעמית, אלא נצחית, כפי שמוכן מהלשון: „להשרות שכינה במעשה ידיכם“ – שהשראת השכינה תהיה באופן נצחי, ובקרב כל יהודי („בתוך כל אחד ואחת מישראל“), ועד ב„מעשה ידיכם“.

* * *

השראת השכינה באופן קבוע, שהחלה ביום השמיני במשכן, באה לידי ביטוי רב יותר בבית-המקדש. כידוע, המשכן נקרא „אוהל“, „דירת ארעי“, לא דירת-קבע; לעומתו, „בית“ (בית-המקדש) הוא דירת-קבע, דירה קבועה ונצחית. מאז שבנו את בית-המקדש

„יום שמיני למילואים“: פרש"י ריש פרשתנו.

היום ה' נראה אליכם – להשרות שכינתו במעשה ידיכם: פרשתנו ט, ד ובפרש"י.

שרתה בו שכינה: לשון רש"י פרשתנו שם, כג.

בא לידי ביטוי... במספר „שמיני“: בהבא להלן ראה כלי יקר ריש פרשתנו: שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט – הובאו ונתבארו בד"ה ויהי ביום השמיני תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע רסט ואילך), התש"ד (סה"מ התש"ד ע' 191 ואילך), התש"ה (סה"מ התש"ה ע' 167 ואילך). וראה גם אוה"ת פרשתנו ע' כה. אחרי כרך ג ע' תתכה. ועוד.

השבת שהביאה מנוחה: דבא שבת בא מנוחה – פרש"י עה"פ בראשית כ, ב. פרש"י ד"ה ויכל – מגילה ט, א. תוד"ה חצבה – סנהדרין לח, א. וראה כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) סי' ת-תא (נט, ב ואילך).

השראת השכינה... נצחית: דמעשה ידי משה הם נצחיים – סוטה ט, סע"א. וראה בלקו"ש חט"ז ע' 465, ובהנסמן שם.

בתוך כל אחד ואחת מישראל: כמאמר חז"ל עה"פ (תרומה כה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם – בתוך כל אר"א מישראל – ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים – ס, ב). אלש"ך עה"פ תרומה שם קרוב לסופו (ועיין ג"כ בפירושו עה"פ (תהלים צד"ק, יז) ויהי נועם). ועוד. – נסמן בלקו"ש חט"ז ע' 414.

כידוע: ראה שמואל"ב ז, ו. שהש"ר פ"א, טז (ג). זח"ב רמא, א. תו"א ר"פ ויגש. ועוד.

דירת עראי: ובלשון הרמב"ם הל' ביה"ב פ"א ה"א: והי' לפי שעה כו'. וראה שהש"ר שם.

בית... „דירת קבע“: ראה גם עיון יעקב לע"י פסחים פח, א (בשייכות לביהמ"ק השלישי).

מאז שבנו את בית-המקדש בירושלים כו': רמב"ם שם ה"ג. נתבאר בלקו"ש חט"ז ע' 466 ואילך.

בירושלים, הוא נעשה המקום הקבוע והנצחי של השראת השכינה («זאת מנוחתי עדי עד»).

„קביעות” מוחלטת זו וה„חזקה” של השראת השכינה בבית-המקדש, תהיה באופן מלא ושלם בבית-המקדש השלישי, כאשר קביעותו המלאה והנצחית של בית-המקדש – בית נצחי – תהיה גלויה וברורה לעין-כל.

* * *

הדברים האמורים מרומזים גם-כן בפסוק המסיים את המזמור „תפלה למשה” (מזמור צדי”ק בספר תהילים): „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו”:

חכמינו ז”ל אומרים, שפסוק זה היה תפילתו של משה רבנו בקשר להקמת המשכן: „אמר להם, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עליהו וגו”’: כלומר שתפילת משה פעלה את השראת השכינה במשכן. בזה מודגש, שהשראת השכינה היא באופן של „כוננה עלינו” (ביסוס ויציבות) – מתוך קביעות לדור דור.

ועד שבזה גם נרמזת נצחיותו של בית-המקדש השלישי, כמאמר חז”ל על הפסוק הנ”ל, שהמלים „ומעשה ידינו כוננהו”, מכוונות לבית-המקדש השלישי, עליו אומר הקב”ה: „לעתיד לבא אני אבנה אותו ומשרה שכינתי בתוכו ואינו חרב לעולם”.

ולכאורה יש להוסיף טעם, בדרך רמז, על כך שתפילה זו היא במזמור צדי”ק בתהלים – משום שהמספר „תשעים”, שלוש פעמים „שלושים”, מכיל בקירבו את תכלית השלימות שב„חזקה” – שלוש כפול שלוש (כפול עשר).

* * *

ויהי רצון, שכל אחד ואחת, בתוך כלל ישראל, ינצל את הכוחות המיוחדים של שנה זו, כדי למלא את כל מהותו בחיי קדושה, ועד להשגת החזקה האמיתית – תוקף נצחי בכל מה שקשור בלימוד התורה ובקיום המצוות

המקום . . הנצחי של השראת השכינה: ראה רמב”ם שם פ”י הט”ז: קדושת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטילה.

זאת מנוחתי עדי עד: תהלים קלב, יד.

בית נצחי: זהר ח”א כח, א. ח”ג רכא, א. תקו”ז תיקון ח.

בפסוק המסיים: פסוק טו”ב.

מזמור צדי”ק בספר תהלים: אשר ע”פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל המתאים לשנות חיי – מתחילים ב”א ניסן שנה זו אמירת מזמור זה שבתהלים. והוא הראשון מן „אחד עשר מזמורים (ש)אמר משה” – מדרש תהלים פרש”י עה”פ (צדי”ק, א). פרש”י עה”פ פקודי לט, מג. ועוד.

חכמינו ז”ל אומרים . . אמר להם כו’: פרש”י עה”פ פקודי שם. וראה גם פרש”י פרשתנו ט, כג. פרש”י עה”פ תהלים כאן. וראה תו”ש עה”פ פקודי שם (אות לד). וש”נ. כמאמר חז”ל . . לעתיד לבא כו’: מדרש תהלים עה”פ.

לעתיד לבא אני אבנה אותו . . ואינו חרב לעולם: ראה גם פרש”י עה”פ (בשלח טו, יז) מקדש אדני כוננו ידיך. פרש”י ותוס’ סוכה מא, סע”א. תוד”ה אין – שבועות טו, ריש ע”ב. בהנשמך לעיל הערה ד”ה בית נצחי. ועוד.

— החל בהכנות לחג-הפסח בכלל, ובפרט לעריכת „סדר של פסח“ עם שלוש מצות (כהן לוי ישראל) ושישה מינים על הקערה (כפלים פעמים שלוש) —

ובפרט שמדובר בשנה שבה, כנ"ל, קוראים את פרשת שמיני שלושה שבועות רצופים, ו„שמיני“ הרי הוא מורה על ההנהגה האלוקית שלמעלה מהעולם, הנהגה ניסית. אם כן, כאשר קוראים את „שמיני“ שלושה שבועות רצופים, הדבר מדגיש עוד יותר, על-ידי התורה, את ייחודה של שנה זו, בשנת „אראנו נפלאות“, על-ידי ניסים וניסי ניסים:

— עד שהדברים באים באופן גלוי וברור, ועל-פי הפתגם הידוע, שהוזכר פעמים רבות: „שמיני שמונה שמינה“ — שנה שבה קוראים את פרשת „שמיני“, „שמונה“ פעמים — תהיה שמינה, שנה „שמינה“ בגשמיות וברוחניות —

וזה יורז עוד יותר, שנזכה ל„שמיני“ השלישי, בית-המקדש השלישי, שבו יהיה ה„כינור של שמונה נימין“,

ויקויים אצל כל אחד ואחת התפילה והברכה, ויותר מזה — גם הנתינת-כח של משה רבנו: „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו“, בבית-המקדש השלישי, מקדש אדני-כוננו ידיך.

בכבוד ובברכה

ובברכת חג הפסח כשר ושמח

וטוב לבב

/מנחם שניאורסאהן/

שלוש מצות (כהן לוי ישראל) ושישה מינים על הקערה: „סדר הגדה“ בהגשפ נוסח אדה"ז. והוא מפע"ח שער כא (שער חג המצות) פ"ו. סידור האריז"ל במקומו. וראה ג"כ שר"ע אדה"ז או"ח הל' פסח סתע"ג סכ"ו. וראה הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים שם (ע' ה"ז). וש"נ.

שלוש: וענין עיקרי בפסח — כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח מצה ומרור — הגש"פ פיסקא רבן גמליאל ה"י אומר, ממשנה פסחים קטז, סע"א ואילך.

הפתגם: הובא ונתבאר גם בלקו"ש ח"ז ע' 297. ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 395, שם ע' 413 ואילך. שמיני... שמינה: להעיר גם מהידוע בשם הה"מ בפירוש „ביום השמיני עצרת“ — סה"מ מלוקט ח"ב ע' קמ. וש"נ.

יש לקשר זה גם עם הנשיא ד"א ניסן — אשר, שהוא מלשון אושר ותענוג (לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' שכד. שם ע' תיט. ועוד).

בית המקדש השלישי... כנור של שמונה נימין: ערכין יג, ב. וראה כלי יקר דלעיל הערה ד"ה אַנגעדייטעט.

מקדש אדני-כוננו ידיך: בשלח טו, יז. וראה בהנסמן לעיל הערה ד"ה לעתיד לבא.

**לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה אכי"ר**

**לרגל יום הבהיר י"א ניסן - קי"ז שנה
יה"ר שיראה רוב נחת מבניו תלמידי התמימים,
ומשלוחיו, חסידיו ומקושריו, וכלל ישראל
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו
וישמיענו תורה חדשה מפיו
בגאולה האמתית והשלימה
תיכף ומי"ד ממ"ש!**

לע"נ הרה"ח הרה"ת משה נחום בן הרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר
נלב"ע אחש"פ כ"ב ניסן ה'תשע"א

**יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד
יוצא לאור ע"י מטה לימוד הדבר מלכות**

לתרומות והקדשות to donate or to dedicate future issues
dvarmalchus52@gmail.com ✉ | +1234-40-50-770 ☎

”.. וכמודגש גם בהכתרת המלך - שהעם

מכריזים **”יחי המלך”**

.. גם אנשי הדור פועלים הוספה בענין החיים

אצל **נשיא הדור**, כאמור לעיל בענין ההכרזה

”יחי המלך”.

ובאותיות פשוטות:

לאחרי שישנה השלימות ד”חיים” שנה

לנשיאותו (פעולתו ועבודתו) דנשיא דורנו - צ”ל

הוספה עיקרית בענין החיים (גם) ע”י פעולת

העם שמכריזים **”יחי המלך”**

.. ויש להוסיף שאצל מלך המשיח מודגשת

יותר שייכותו לכאו”א מישראל .. לכן, בכחו

ויכלתו דכאו”א מישראל לפעול הענין ד”יחי

המלך”

(משיחת ב’ ניסן ה’תשמ”ח - מוגה)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד